

DRZAVNO TOZESTVO V LJUBLJANI

POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

Bošlo

1. VII. 1932

krat, prilog.

12.5 h. Stij.

8

Žena in dom

SVOJE OBLEKE

KEMIČNO ČISTITI ALI BARVATI
IZVRŠITEV V 24 URAH.

OHRANITE VEDNO KOT NOVE, AKO JIH DASTE

V TOVARNI

JOS. REICH
POLJANSKI NASIP 4-6

Zahtevajte po trgovinah domače proizvode

„IMPREGNO“

higienične krtače za pod, parkete in pohištvo;

voščilo (pasta za tla) za pod, parkete in pohištvo;

polituro za pod, parkete, pohištvo in linolej;

krpe za čiščenje kovin brez vsakršnih drugih sredstev;

ekstrakt za pokončavanje muh in vsega drugega mrčesa;

aparatus za umivanje oken, posebno zgornjih delov, ne da bi se vzpenjali na okno.

Imamo na tisoče priznanj.

„IMPREGNO“

tvornica higieničnih krtač in drugih domačih potrebščin
ZAGREB, Langov trg 4. Telefon 86-88.

ČE HOČETE, DA BO VAŠA DECA ZDRAVA
POTEM POMNITE, DA JE

ZAHTEVAJTE JO PRI SVOJEM TRGOVCU!

MANUFAKTURA
Ljubljana, Aleksandrova c. 8
Maribor, Gregorčičeva ul. 20

Rekord

Ni Vam treba plačati takoj
ako kupite pri nas manufakturno blago. Plačate nam pozneje v rednih mesečnih obrokih.

Takile so zavitki pravih

domaćih izdelkov

jugoslovanske tvornice Dr. A. Oetkerja

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadoči velike puding, krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten vaniljev aroma.
Vsebinski tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke dobrega vanilija.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiten pod imenom
Backin

Od gospodinj pohvaljen in
milijonkrat izkušen

Bactamid
(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nadomešča moč za shajanje testa in barvo jajci noževa konica tega praška vsebuje moč barve čnega rumenjaka kakor tudi moč čnega beljaka.
Bactamid se koristno doda vsaki moči: nati jedi in pecivu; posebno omeletam, žličnikom, rezancem, krpicam, čmukom, buhtelijam, kolačem, maslenemu in krehemu testu itd. nakar se dobi lepo obliko in je lahko prebavljivo.

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjno.

Vsebinski tega zavojčka uporabljen po onostranskem navodilu, da 5 kg vkuhanega sadja, žele, marmelade, sadnega sokovja, kumarum in slanele stalnosti in zabrani njih kvajenje po plesnobi ter kisanju.

Dr. Oetkerjevi šartlji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki
se dobe v vseh trgovinah.

VPRAŠUJEM

Vprašanja

Sklenili smo, da opustimo vprašanja in odgovore. Ne katere naročnice pa so nam to zamerile. Ker še vedno dobivamo nepodpisana vprašanja, nam ne kaže drugega, kakor da jih na tem mestu rešujemo. Reševali pa bomo samo vprašanja resnega in vzgojnega značaja.

Bolniško zavarovanje. Pri meni je bila za postrežnico žena nekega invalida. Hodila je k meni vsak teden po dvakrat. Prejšnji teden pa se je oglašil njen mož in je zahteval Din 2000— odškodnine, češ, da se je njegova žena pri meni pretegnila in imela splav. Če tega ne plačam, da me ovadi okrožnemu uradu, ker je nisem imela prijavljene.

Ali bi jo morala prijaviti, ko je delala pri meni samo po nekaj ur na teden?

Skrb za sina. Moj sin obiskuje 5. razred gimnazije in je bil do sedaj vsa leta odličnjak. Letos se je pa popolnoma zanemaril in polenil. Vse sem že poizkusila, da bi ga izpremenila, pa ne zaleže ne dobra ne slaba beseda in je vsak dan slabše. Bliža se konec šolskega leta in fant bo zaostal. Ali mi morete svetovati, kako naj ga pripravim zopet do učenja?

Hudobni sosed. S sosedo sva se lani nekaj sporekli. Njen mož je jeseni iz maščevalnosti na gosto nasadil velike topole ob mojem vrtu, tako da imam sedaj ves dan senco. Drevja noče odstraniti.

Ali ga lahko v to prisilim?

Obrtna pravica. Kot vdova sem si ustvarila primerno existenco s šivanjem. Čeprav nisem izučena šivilja, vendar toliko znam, da hodijo k meni vse trške gospe.

Sedaj pa mi je tukajšnja šivilja, ki je obrtnica, zagrozila z ovadbo.

Ali mi more oblast prepovedati šivanje, ki mi je edino sredstvo, da preživljam štiri otroke?

Dopust. Pri neki tvrdki sem zaposlena že štiri leta kot knjigovodka, pa še nisem dobila dopusta. Letos pa sem nekoliko bolehnna in bi se rada jeseni za nekaj dni oddehnila. Svetujte mi, kako naj napravim, da dobim dopust, ne da bi mi šef zameril.

Odgovor. Škoda da niste svojega vprašanja podpisali, da bi dobili dober nasvet.

Po zakonu imate pravico do 14dnevnega dopusta, zato bi bila dolžnost Vašega delodajalca, da bi imel sam toliko socialnega čuta in bi Vam dopust sam od sebe ponudil. Po našem mnenju Vam Vaše želje nikakor ne more zameriti in se Vam ni bati, da bi Vas samo zaradi tega odpustil.

Ročno delo. Imam dvanajstletno hčerko. Je sicer drugače zelo pridna, le do ročnega dela ne kaže prav nobenega veselja in zanimanja. Kako naj jo pripravim do tega?

Odgovor. Kupite hčerki taka ročna dela, ki se dajo lahko in hitro napraviti. Vzorec naj bo pester in otroškemu okusu primeren. Kajti za dela po najmodernejših in umetniških predlogah deklice te starosti še nimajo pravega umevanja. Brez dvoma pa je, da bo tudi Vaša hčerka ročno delo vzljubila, ako bo to, kar bo napravila, lahko sama uporabljala. In ona potrebuje: lično torbico za šolo ali izprehod in večjo, morda iz ličja, za kopanje. K svoji beli platneni oblekici, ki jo seveda tudi lahko okraši z ročnim delom, lep pas in primeren kvačkan klobuček. Za šolo je predpisan črn predpasnik. Koliko lepši bo ta, če našijete nanj na roko izvezen ovratnik

TI ODGOVARJAJ

in morda še celo zapestnike. Za dobro izpričevalo je dobila lepo knjigo. Zanj naj si napravi ščitne platnice, ki so lahko iz ličja, platna ali svile. Deklice hranijo vse mogoče malenkosti. Za to ji bo kaj dobro služila košarica, ki si jo bo sama napravila iz kartona in ličja. Tudi domače predpasnike, hlačke, dnevne in spalne srajce naj okraši z ročnim delom. Pazite pa, da ji pojde delo hitro od rok, kajti sicer jo bo tudi še tako živo vzplamtelo navdušenje kaj hitro minilo. Kakor hitro deklica vzorec skonča, morate tudi Vi delo takoj izgotoviti, da bo takoj uporabno in ne bo ležalo po več tednov le na pol izgotovljeno po omarah.

Ako pa imate več otrok, jim lahko kupite večje ročno delo, na primer velik namizni prt, pregrinjalo za skupno otroško sobo ali kaj sličnega. Vsak otrok naj dela potem na svoji strani. Tako se otroci lahko kosajo, kdo bo napravil več in kdo lepše. Delo bo hitro napredovalo, kajti nobena ne bo hotela zaostajati za drugo. Videli boste, s kakšnim veseljem bodo otroci svojim obiskovalcem razkazovali prt, češ: «Vidite, to je naše delo, to smo napravile čisto same. To stran jaz, to Majda in ono Meta.»

Veliko veselja Vam želim in veliko uspeha!

Trmoglava površnost. Svojega sedemletnega sinčka vkljub vsemu trudu in vsej strogosti ne pripravim do tega, da bi zvečer, preden leže, svoje stvari lepo zložil in pospravil. Povsod leže razmetane, le tam, kjer bi morale biti, jih ni. Palica ne zaleže prav nič in tudi vse obljube so zaman. Svetujte mi, kaj naj storim.

Odgovor. Tudi moj sin je bil takšen. Pravi mojster v razmetavanju. Zaman so bile vse prošnje in vse grožnje. Pomagala ni ne palica in ne obljubljena, še tako velika čokolada. Pri kopanju je izpremenil kopalnico kar v jezero. Otok je bil enkrat njegov čevljev, drugi copata. Gobo je shranil pod banjo, zobno ščetko na tla, kalodont in milo pa običajno v polni umivalnik. Zadeva se je nadaljevala v njegovi sobi. Srajca v enem kotu sobe, hlače v drugem. Da je bilo oboje prav «strokovnjaško skrbno» zloženo, se razume. Po en rokav in ena hlačnica obrnjena prav, druga pa narobe. V žepih cele zbirke kamnov, polžev, ostankov radirk in svinčnikov, žice, stare nerabne baterije, rjasti vijaki, koščki stekla itd. Jopič je bil shranjen za pečjo. Ena nogavica pod posteljo, druga v omari, spodnjice in ena copata na mizi. Tako je bilo, ko sem prišla nekoč po enajsti uri zvečer domov. Poizkusila sem zadnje: začela sem ga buditi. «Janez, vstal boš in kar hitro pospravil svoje reči! Pa temeljito, prej ne boš zaspal!» Komaj vidno je zamežikal in se lepo obrnil na drugo stran. Pa sem ga budila iznova. «Poglej jih, mama, rožice, rožice so», je hitel in spal naprej. Jaz pa le nisem hotela odnehati. Ko je že sedel v postelji, je še vedno mežal in nekaj pripovedoval o nekem skrivanju. Smilil se mi je tako, da mi je bilo strašno težko vztrajati pri svojem namenu. Kakor mesečnik je začetkoma zbiral svoje stvari, in ko se je končno vendarle predramil, me je tako začudeno ogledoval, ne vem, ali skesano ali očitajoče. Še danes ne morem reči, komu je bilo težje: njemu, ki je moral sredi najslajšega spanja vstati, ali meni, ki sem ga budila.

A pomagalo je. Kadar pa se je zopet izpozabil in pustil svoje reči razmetane, sem ga samo vprašala, ali bi prihodnjo noč zopet rad pospravljaj. In je bilo za nekaj časa kar spet dobro.

Prijetno je, ako izgledate mladostni

Debelost je znak starosti. Kadar se začnemo starati, se začnemo rediti. To vemo vsi tisti, ki imamo že nad 30 let. Vselej nam je neprijetno, kadar nas katera naših dobrih prijateljic takole od strani ogleduje in z zlobnim nasmeškom reče:

„O kako dobro izgledate. Kaj pa delate, da se tako redite?“ Takoj smo slabe volje. Neprijetno nam je, da se nam maščoba nabira na podbradku in na tilniku in da imamo mesnate gube na bokih in ledjih.

Saj celo moškemu ni po volji, če se kdo zaradi njegove obilnosti za njim ozira. Oni so na to stran še bolj občutljivi. Kar užaljeni so, če jih kdo opozori na njih trebušček. Zato hodijo radi trdo zapeti, da skrijejo svojo nakazo.

Največ zgledovanja pa je pri kopanju. Tu se ne da prav nič prikriti. Vsaka grda mesnata guba se takoj opazi. Naj še tako skrivamo svojo telesno napihnjenost pred očmi tistih, katerim hočemo ugajati, skrijemo je pa le ne.

Vse te neprijetnosti lahko odvrnejo dietetične SLATINSKE TABLETE za shujšanje. Dietetične SLATINSKE TABLETE so sestavljene iz najboljših mineralnih soli in naravnih rastlinskih ekstraktov.

SLATINSKE TABLETE Bahovec so uspešno in neškodljivo sredstvo proti debelosti (korpulenci). Uživajo se zjutraj in zvečer po eno ali dve tableti.

Sedaj je še čas, da se znebite svoje preobilne teže in maščobe, kar je imate preveč na telesu. Nabavite si torej še danes SLATINSKE TABLETE v najbližji lekarni. Uspeh Vas bo prijetno presenetil. Pazite na zaščitni znak. Doza s 100 tabletami stane Din 46.—, velika doza z 200 tabletami pa Din 74.—.

Izdeluje jih apoteka:

Mr. BAHOVEC, Ljubljana, Kongresni trg

Zahtevajte prospekt, kateri se Vam brezplačno vpošlje!

Zaščitni znak.

ZA VROČE POLETJE

potrebujete lahke in hladne obleke.

Pripravili smo za Vas nekaj čudovito lepih modelov.
Oglejte si jih, gotovo Vam bodo všeč.

DRAGO GORUP & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

Moj očka.

Učitelj: »Tonček, iz česa se delajo čevlji?«

Tonček: »Iz usnja.«

Učitelj: »A odkod dobivamo usnje?«

Tonček: »Usnje se dela iz kože.«

Učitelj: »Odkod pa dobivamo kože.«

Tonček: »Kože dobivamo od volov.«

Učitelj: »Dobro. Katera žival te torej preskrbuje s čevlji?«

Tonček: »Moj očka.«

Višje bitje.

Učiteljica: »Povej mi, Anica, kdo je to, ki vse vidi in sliši, kar mi delamo in govorimo, in ve tudi naše misli?«

Mala Anica: »To je pa naša teta! Ona vedno vse ve!«

Nima mame.

— Poslušaj, mali, kje je tvoja mama?

— Jaz nimam mame!

— Kako to, da ne?

— Mene je imela moja tetka, dokler je bila še dekle.

daje brez truda
**VSEM KOVINAM
NAJLEPŠI BLESK!**

Čist in ekonomičen v uporabi

LUTZ

*Jer, stroški in mrak so pre
veliki imam Lutzovo peč*

ING. GUZELJ, Ljubljana VII.

Beljaška ulica št. 4.

Tel. 32-52.

MOLJI

Vam lahko napravijo veliko škodo. Vse kar je volnenega, Vam bodo v kratkem času uničili.

Zato zatrite škodljivo zalego s

„TARMOL“-om

ki ga dobite v vsaki lekarni in drogeriji.

Lahko pa naročite „TARMOL“ pri Chemotehni, d. z. o. z. v Ljubljani, Mestni trg št. 10 (Skaber-netova hiša na dvorišču).

ŽENA IN DOM

Letnik III.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1931.

Štev. 8.

Stana Vinšek:

R o č n o d e l o

*Tiho vezem v mehko sivo svilo
zate, dragi, tisoč misli sladkih —
da spominjalo bi moje te darilo
name, ki sem daleč zdaj od tebe.*

*Vsako jutro, ko še sladko spavaš,
sama tu sedim pri oknu malem,
solnčne žarke zbiram v niti žarke,
zbiram in izbiram, sanjam in ubadam.*

*Zlato cvetje vezem v mehko sivo svilo,
zlate želje zate, ti moj dragi, všivam.
Boš li čutil dih moj rahli iz veziva?
Boš pobožal cvetje, nežno cvetje — dragi?*

*V mehko sivo svilo vezem zlato cvetje,
bajne ptice — vezem — svoje tihe želje.
Vsak nešteti vbodljaj je misel nate, dragi,
ko za tebe delam, sem zares pri tebi.*

Elza Krafftova:

N e v e s t i n a m a t i

Poročenca sta pričela plesati. Pajčolan okoli ljubkega, mladega nevestinega obraza je vztrepetal. Odlomljena vejica mirte je obvisela na njenem belem čelu.

Jerica tega ni čutila, ne videla. Njena roka je ljubeče oklepala ženina, ki je plesal s sklonjeno glavo in stiskal svoj zaklad k sebi.

Nevestina mati ju je opazovala. Vse je videla in vse slišala. Kako se je bala za svoje dete! In zdaj ga mora prepustiti tujemu človeku in ostati sama s svojim možem brez tega solnca mladosti, brez svoje ljubljenske!

In poroka?

Ženin je veselo rekel svoj «da». Nevesta bo pač molčala, si je mislila mati. «Molčala bo, saj ne bo hotela zapustiti svoje drage matere!» jo je prevzela misel.

Vendar je tudi Jerica rekla: «Da!»

Na svatovanju so bili vsi veseli in razigrani. Še dobri očka je plesal in se radoval. Le ona, mati, je ostala otožna.

In potem se je hčerka od nje še enkrat poslovila in jo objela:

«Kajne, mati, saj si zadovoljna? Ne boš se žalostila, ker me ne bo doma? Glej, očka imaš, našega dobrega, prijaznega očeta, ki te ima tako rad!»

Ženin je gledal svojo taščo. Pogladi ji je osi-vele lase in ji nežno obljubil:

«Mamica! Čuval jo bom! Pazil bom nanjo kakor na svoj najdražji zaklad! Osrečil jo bom!»

«Da, da! Pojdita! Pojdita!» je mati zajeceljala.

«Mati! Hvala ti še enkrat za vso tvojo veliko ljubezen in za vso dobroto!» je vzkliknila nevesta in jo poljubila v slovo.

*

Zadnji gostje so zapustili svatbeno dvorano. vsi strici in tete so se odpeljali. Oče in mati sta odšla zadnja domov. Čutila sta se tako zapuščena brez svojega dragega otroka.

Mož je kmalu zaspal, a žena ni mogla. Vstala je. Spomnila se je, da vlak, ki odpelje novoporočenca, kmalu odide. Da, še enkrat je hotela videti svojo hčerko, ko jo ima tako rada.

Pokliče služkinjo in ji naroči, naj pripravi za gospoda zajtrk. Potem se zmeni z njo še zaradi kosila, nakar si ogrne plašč in odhiti peš na kolodvor.

Čas odhoda se bliža. Novoporočencev ni nikjer. Zaskrbi jo. Kmalu prisopiha vlak.

Boječe vpraša nekega uradnika, kdaj pride naslednji vlak. Pove ji, da šele čez štiri ure.

In zdaj naj čaka? Res bo služkinja vse uredila. Toda kaj naj dela tu dolge štiri ure. Njen nemir narašča. Premaga se in odhiti domov.

K prihodnjemu vlaku spet pride na kolodvor. Enkrat mora še videti svojega otroka!

In naposled je zagledala mlada poročenca. Stala je pri zaprtih vratih čakalnice in strmela v svojo hčerko, ki pa nje ni videla. Naslonila je vročo glavo na šipo in se zastrmela v svojega otroka.

In zdaj je opazila, kako se je hčerka ljubeče nasmehnila, ko ji je mladi mož pomagal vstopiti. In zdelo se ji je, da čuje njegove besede: «Moja najdražja!»

Ta hip se je v nji izpremenilo. Sedanjost je izginila. Ona sama je hipoma spet bila mlada in vesela nevesta, a njen dragi mož mladi ženin, saj sta prav tako odhajala tedaj na svatbeno potovanje.

In spomini so živo govorili. Da, tudi ona se je takrat prav tako nasmehnila in njen dragi ji je zašepetal: «Moja najdražja!»

Da, da! Zdaj je mahoma vedela, da bo njena hčerka srečna! Zdaj so se kar razpršili vsi dvomi.

Vračala se je zasanjana domov. Zazdelo se ji je, da živi novo mladost.

Spomnila se je na svojega moža. Da, ta revež! Koliko skrbi je imel zadnje čase. Kako so se mrzlično pripravljali na svatbo. In on je dajal, samo dajal. A ona sama ga je zanemarjala, njega,

ki ji je dal toliko srečnih dni v življenju in toliko ljubezni!

Da, da! Kako malo časa je imela zanj, za tega svojega najdražjega, ki je ostal vse življenje njen, samo njen!

Zdaj mora biti vse drugače!

Ko je prišla domov, je ukazala služkinji, da je pripravila posebno dobro kosilo. V obednici je morala vse praznično pogrniti.

Prvič po dolgih letih je gospa Brigita nestrpno pričakovala svojega moža.

Naposled je vendarle prišel. Ljubeče ga je ogovorila:

«Dolgo te ni bilo iz službe, Tinče!»

On se je čudil. Tinče mu pravi in tako ljubeče ga gleda kakor že zdavnaj ne.

Ko stopita v obednico, se mož začudi:

Gustav Strniša:

Rokavica

Prga je bil izgubljen človek. Nekdaj se je boril za kosce kruha in je dolgo vztrajal.

Pa je spoznal, da tone v blatu, da nima sreče, da se izgublja.

Izpočetka se je tolažil. Rekel si je, da vse to ni res, da si samo domišlja in da se mora boriti, dokler ne zmaga.

Imel je ljubico, ki ga je zapustila. Naveličala se je večnih obljub.

In to ga je popolnoma upropastilo. Res je prej včasih malo preveč pogledal v kozarec, toda ostal je dostojen človek.

Zdaj se je pa hipoma začutil šibek in bolan. Ljubezen mu je izpodkopala temelj volje.

Nekaj časa se je mladenič še poskušal boriti, potem je vse opustil in se vdal v usodo.

Pričel je pijančevati na žive in mrtve, da bi pozabil na vse. Utopljal se je vedno bolj in bolj.

Neki dan se je predramil na tleh sredi beznice. Okoli njega je pela razposajena družba pijancev «Miserere».

Trenutno se je zavedel tako jasno, kakor bi bil popolnoma trezen. Plašno je pogledal okoli sebe in se zasramoval svojega življenja in svoje bede.

To je trajalo samo kratek hip. Sklonil je glavo in se spet pijano zarežal.

Vendarle mu je med pijančevanjem kakor v megli vstajala misel, da se bo še vse izpremenilo. In tej misli se je smejal.

Prga je bil suh kakor poper. S sklonjeno glavo je šel po ulici in klel svojega mačka.

Nenadoma se je ustavil. Pred seboj na tleh je zagledal rokavico, novo, lepo, usnjeno rokavico.

Ozrl se je. Nikogar ni bilo blizu njega. Sklonil se je. Še tisti hip, ko je klecnil k tlom, ga je obšla misel, da bi rokavico pustil, češ da je ena sama rokavica nekaj brezpomembnega, nepopolnega.

Vendar jo je pobral in vteknil v žep.

Počasi je odšel iz mesta.

Na polju je rokavico izvlekel in jo natančneje pregledal. Bila je res lepa. Pomeril si jo je. Kakor bi bila na roko vlita, tako se mu je prilagala. In topla je bila. Levica ni v nji niti s prstom genila, kar zadovoljno je v nji občepela.

In tedaj, ko je Prga rokavico oblekel, je začutil tudi v srcu neko zadovoljstvo.

Rokavica ga je delala pomembnejšega, kar gosposkega in uglednega.

«Ali pridejo gostje?»

«Ne, ne! Sama sva, čisto sama!»

Debela solza ji je zdrknila po licu.

On jo je prijazno zavrnil:

«Samo če je najino dete srečno?»

«Da, da! Čula sem jo, ko se je nasmehnila. Še enkrat sem jo morala videti. Hitela sem na kolodvor. Prav tako se je smehljala, kakor jaz tedaj, saj veš, ko si mi pomagal vstopiti, ko sva šla na svatbeno potovanje.

In on ji je prav tako ljubeče rekel, ali še veš kaj? Prav tisto ji je rekel, kakor tedaj ti. Ali se spomniš?»

Krepki mož je vztrepetal, kakor bi ga objela daljna, mlada sreča:

«Moja najdražja!» so šepnila njegova usta. Dvignil ji je obraz in poljubil njeno solzo.

«Bomo videli, kako bo vplivala?» si je rekel fant in že je stlačil desnico v ozki žep svoje ponošene suknje, a z levico je ponosno zamahnil.

«Pokazati moram, da me ne zebe!» si je dejal in zavihal rokavico ob zapestju nekoliko nazaj.

Počasi je zavil proti mestu. Zamislil se je:

«Lastnik sem nove in dragocene rokavice. Tak moram biti, kakršen je tisti, ki jo je izgubil, ponosen, premožen, samozavesten!»

Prga je dvignil glavo, ko je zakorakal po ulici. Kmalu je srečal svojega znanca Nergo. Pozdravila sta se. Nerga je kar obstal, ko je zagledal na prijateljevi roki lepo, novo rokavico:

«Kje si pa to dobil?»

Prga se je milostno nasmehnil, zamahnil z orokavičeno levico in ponosno korakal dalje.

Nerga je nekaj zagodel in se za njim smejal.

*

«Sicer me zadnje čase preganja usoda. Toda volja je vedno zmagala. Ne manjka mi energije. Bodite prepričani, da boste zadovoljni z menoj!»

Prga je tako govoril, stoječ pred svojim novim gospodarjem s krčevito stisnjeno rokavico v roki, boječ se, da bi možakar ne opazil, da rokavica nima para.

Gospodar jo je ves čas gledal, ko je odvrnil:

«Ne zdite se mi napačni! Vidim, da izkušate napraviti dober vtisk! In vaš neprisiljeni in pogumni nastop! Kar ugaja mi! Jutri le pridite!»

Prga se je vljudno poklonil. Spoštljivo se je doteknil roke, ki mu jo je gospodar prožil, in se elastično odzibal skozi vrata.

«Rokavica, ti delaš čudeže!» si je šepetal. «Službo imam. Prijetno bo sedeti na toplem in pisati, a konec meseca šteti zaslužene denarce! Za to se moram le tebi zahvaliti, kajti ti mi vli-vaš pogum! S teboj na roki se čutim varen!»

Prga je nastopil službo.

Komaj je dobil prvo plačo, si je takoj kupil lepe, nove rokavice, prav take, kakršna je bila tista, ki jo je bil našel.

V službi je dobro napredoval. Pijače se je ogibal. Vedno si je rekel:

«Lastnik rokavice pač ni bil pijanec, saj ni smrdela po alkoholu in nikotinu, ampak je dišala po prijetnem parfumu, ki tako mameče zaščegeta v nosu!»

Ko je gospod Prga spoznal, da je njegov stolček trden, se je želel oženiti.

Nekdanja ljubica je pretakala grenke solze kesanja, ker ga je bila zapustila. Kadar ga je srečala, je globoko vzdihnila in ga ljubeče pogledala. On se ni niti zmenil zanjo, saj je bila spomin na preteklost, ki jo je hotel popolnoma pozabiti.

Zagledal se je v lepo temnolasko iz pisarne nasproti hiše, kjer je služboval. Počasi ji je pričel dvoriti in kmalu sta bila najboljša prijatelja.

Prga je bil zdaj mož dejanja. Kmalu se je oženil.

Ko je njegova mlada žena brskala po stari miznici, je naletela na zmečkano, plesnivo rokavico. Bila je to tista najdena rokavica, ki jo je mož iz hvaležnosti spravil.

«Ti, kaj pa ta rokavica?» je vprašala žena.

Objel je ženo, jo stisnil k sebi in odvrnil: «Veš, nekdan sem imel dve kakor vsak pošten človek. Pa je nekdo razžalil mojo sestro, ko smo sedeli v gostilni. Tisti človek je bil sploh zelo nesramen. Moja sestra je prebledela...»

«Nisem vedela, da imaš sestro,» se je vmešala boljša polovica.

«Da, da, imel sem jo. Čakaj!» je lagal Prga. «Moja sestra je prebledela. Nagnila se je k meni in mi zašepetala, da jo ta človek vedno žali, da jo na ulici zasleduje in ji ne da miru, ker ne mara njegove ljubezni. Razsrdil sem se, da sem zardel kakor purmanova roža. Segel sem v žep in vrget sestro tele rokavice žaljivcu v obraz.

«Torej streljala se bova?» je vprašal.

«Da, bova se, in sicer na življenje in smrt!» sem zarohnel vpričo vse družbe.

Domenili smo se.

In potem smo se sestali na nekem dvorišču z revolverji v rokah.

Moj nasprotnik je prvi streljal. Nič ni zadel.

Nato sem streljal jaz.

Prvič sem posnel nasprotniku kožo z glave. Ko sem hotel drugič ustreliti, je deček bežal kakor zajec. Smejal sem se mu in ga pustil. V krčmi sem ga kesneje oklofotal kakor pobalina.»

«In kaj je bilo s tvojo sestro?»

«Da, da, saj res, sestra!» je bil Prga v zadregi. Pa si jo je hitro izmislil:

«No, ženske ste pač zagonetke! Srečna je bila, da ni tistega nepridiprava pogodila moja krogla. Ko je spoznala, da mu preti smrtna nevarnost, se je hipoma zagledala vanj. No, kaj bi tajil. Postala je njegova žena. Umrla mu je na porodu. Tudi otrok je takoj prvi dan izdihnil. Tisti človek je jokal in tulil za njima, da je bilo strašno. Potem je odšel in nikoli več ga nisem videl.»

«O, ti moj pogumni mož!» je vzkliknila gospa Prгова in ga objela.

On je pa ponosno vzravnan dvignil zapuščeno rokavico z dvema prstoma, šel z njo k peči, jo vrget v ogenj in ginjen zašepetal:

«Nehvaležnost je plačilo tega sveta!»

Rokavica je zacvilila, kakor bi ga bila razumela. Takoj nato so jo požrli plameni.

J. S. Machar:

U m i r a n j e

Mislim, da je sušica najprijetnejša bolezen. Človek sicer trpi in kašlja, toda ima zavest, da je vse skupaj samo nekaj prehodnega in da bo zopet boljše. Upa do zadnjega trenutka, da bo ozdravel, smrt pride brez slutnje, nepričakovano — varljivi optimizem jetičnih je resnično redek dar skope narave...

Gospa Marija Havlasova, trgovčeva žena, je ležala v zadnjem stadiju te bolezni. Legla je, da bi nikdar več ne vstala. Njeno nekoč lepo lice je porumenelo in se sušilo, temno oko je izgubilo svoj lesk, nos je postal čudno šilast, ušesa so štrlela od glave — tako je ležalo njeno telo kakor razvalina njene nekdanje lepote v sobi na postelji, in v belih pernicah je bila še bolj bleda in grozna. Posušene tenke roke, kakor roke sedemdesetletne starke, so ležale negibno ob telesu, le včasih je zganila koščene prste. Kadar je kašljala, je lahko dvignila glavo, kar je storila z velikim naporom. Čez teden dni potem, ko je bila legla, je prišla njena sestra, dobra stara devica, ki je bila pravi angel. Prenašala je potrpežljivo vse muke njene bolezni, govorila z njo o vsem različnem, vsak dan jo je imela po eno uro v naročju, tako da je bolnica lahko mirno sedela, pitala jo je z juho, preskrbela ji vsega, po čemer se ji je zahotelo, in če se je spomnila, je vstala tudi ponoči in ji čitala roman; bolnica je prej čitala zelo rada in veliko.

Zdravnik je prihajal vsak dan dopoldne. «Kako je danes, gospa?» je redno povpraševal. «Ah, gospod doktor, strašno sem slaba, to je od tega, kajne, ker nič ne jem razen čiste juhe; nič mi ne tekne; včas si mislim: to in to bi hotela — še preden je jed pripravljena, ni več teka. Tako sem si davi zaželela zrezkov, in ko mi jih je sestra pripravila, se jih nisem mogla niti dotekniti. Poglejte samo moje roke.» Iztegnila je

roko, razgaljeno do rame. Bela koža, ki je nekoč objemala polno obliko, je visela sedaj nagubana kakor podbradek staremu človeku. In žalostno se je nasmehnila.

«In kašelji? Vas je mučil?» je vprašal dalje zdravnik.

«Mučil,» je pritrdila bolnica, «mučil kakor vedno; kaj zato — kadar izkašljam, kar me duši v prsih, bo dobro. Samo da bi ne bila tako slaba, gospod doktor...»

«Tudi to bo minilo, gospa,» jo je tolažil doktor, «kadar mine to deževno vreme, vas odneso na vrt in zopet bo boljše. Samo potrpite!»

Taki pogovori so se vsak dan ponavljali med zdravnikom in bolnico.

Njen mož je bil ves dan v trgovini. Izpočetka je za hip prišel v sobo pogledat bolnico, obiski pa so postajali vedno bolj redki, dokler niso izostali. Ženino vzdihovanje ga je dolgočasilo. Bil je rad vesel. Bolezen se mu je preveč vlekla. Že davno se je spravil z mislijo, da mu bo žena umrla, morda je imel v duhu že nove načrte, izkrovane za bodočnost, vendar ženina smrt dolgo ni prišla.

Njuna otroka, dve lepi črnooki deklici, sta prebili večino dneva v kuhinji. Mati ni prenašala njenega blebetanja in krika, očetu sta bili v trgovini na poti. Starejši je bilo šest let, hodila je v šolo, mlajši pa tri leta. V kuhinji ju je nadzirala okrogla plavooka kuharica Marina. Imela je svetle lase in sirove poteze. Prišla je bila s kmetov. Ugajale so ji opolzke šale in lepe obleke; v njeni naravi se je spajala pretkanost s sirovostjo.

Ko je hotela neki dan sestra bolnice v kuhinjo, je zaslišala šepetanje, potem pa mlaskanje kakor s poljubljanjem. Bojazen je stisnila stari devici srce. Hitro

je vstopila — njen svak pa je naglo odskočil od štedilnika, od Marine; zardel je. Marina si je brisala s predpasnikom lice. Tudi ona je zardela. Gospod Havlas je v zadregi gledal svakinjo, ta ni rekla nič in je čez hip odšla.

Zjokala se je... bila je ljubosumna za svojo ubogo sestro. Ko je stopila k bolnici, je imela rdeče oči, toda bila je mirna.

Popoldne je prihitela k materi v sobo mlajša deklica. Jokala je: «Mama, Marina me je tepla.»

«Zakaj pa?»

«Podila me je ven in mi rekla: ciganka. Potem me je pa udarila.»

Dekletce se je stisnilo k materinim prsim. S posušeno roko jo je mati objela in ji gladila temne laske. «Pusti jo,» jo je tolažila, «potrpi, da vstanem. Spodila jo bom!»

Neznosno hudo ji je bilo. Misel, da bo morda umrla, ji je šinila v glavo. Bilo ji je obupno hudo za tema dvema črvčkoma. Sirova služkinja ju tepe, in ona, mati, še živi! Kaj bo potem! Toda ne, ona ne bo umrla, že zaradi njiju bo živele, mora živeti, saj njena bolezen ni smrtnonevarna; vse je zgolj slabost, samo da se izpremeni vreme, pa bo dobro, je rekel zdravnik...

Poljubljala je otrokovo čelo.

Možu ni povedala nič, toda od tega dne je imela otroka rada pri sebi. Potrpežljivo je prenašala njuno pripovedovanje, smeh in skakanje. Privadila se je. Neki dan je pritekla starejša deklica iz kuhinje in povedala skrivnostno: «Mama, Marina je šla na trg in tatek ji je rekel, naj si vzame tvojo mantiljo, ki bo tako njena. In Marina jo je oblekla in šla.»

Bolnica je izbuljila oči. Otrok se je prestrašil. Položila je roke na senci in tiho zajokala. Njen mož! Vsega je zmožen... dobro pozna to lahko vznemljivo naravo... Ah, vse je mogoče... Marina! Neumno, sirovo bitje s sirovim obrazom... Občutila je neizrečen gnus... njen mož se ji je zazdel nizek in beden... ni bila ljubosumna, zaničevala ga je... In vendar je jokala... Žal ji je bilo otrok...

«Marija,» jo je tolažila sestra, «ne verjemi tega, vse je le otroško blebetanje, stopim doli k svaku.»

Šla je.

«Dali ste mantiljo Marini, gospod svak?»

«Dal,» je odgovoril mirno.

«Mantiljo svoje žene?» je vprašala očitajoče.

«Prosim vas, svakinja, prihranite mi zasliševanje, dobro veste, da Marija ne bo več vstala, in Marina zasluži nekakšen dokaz priznanja za svoje delo.»

«Ali je bil to tudi dokaz priznanja zadnjič v kuhinji?» je vprašala zardela od gneva.

«In končno,» ji je odgovoril jezen in razburjen, «komu je pa to kaj mar! Človek sem iz mesa in krvi, žena boleha že pol leta — tega vi seveda ne razumete, draga svakinja, je pripomnil ironično in zbadljivo.

Prišla je gori in sedla molče k zglavju. Bolnica ni povpraševala, kar ji je bilo zelo ljubo.

Čez nekaj dni je izvedela od otroka, da nosi Marina tudi njena krila.

«Ali me imajo že za mrtvo?» je zaihtela. «Ali sem morda na smrtni postelji? In ako bi tudi bila, zakaj nima moj mož toliko čuta, da bi s tem počakal, ko bom umrla. Ah, jaz bom vstala, da, vstala, doktor mi je obljubil, rekel je tako, v štirinajstih dnevih, kajne (obrnila se je k sestri), in potem, potem vzamem svoja draga otroka in pojdemo proč, in ko bi si morala slu-

žiti kruh z iglo. Preživimo se! Ah, moj mož! Tega nisem od njega pričakovala!...»

Neutolažljivo je jokala. Bolezen je napredovala naglo. Kašel je bil vsak dan hujši. Včasih ji je šinilo v glavo: Če umrem? In vselej se je od groze stresla. Notranji glas ji je vedno takoj odgovoril: To ni nič, to je zgolj slabost, ko se boš izkašljala, bo dobro... In doktor je potrdil.

Neki dan je opazila, da ima mlajša hčerka umazan vratak, v ušesih polno umazanca in laske nepočesane.

«Kdaj te je Marina umila?» jo je vprašala presenečena.

«Že dolgo ne,» je pripovedoval otrok, «rekla je, naj se umijem sama, da sva razvajeni paglavki in da bo kmalu z nama zasukala drugače. Ah, mamica, Marina je na naju huda. Toda atek jo ima rad. Včeraj jo je objel, poljubil in rekel: «Kmalu bo dobro.»

Dete se je pritisnilo k materi. Z vso močjo ga je mati objela. Hipoma je videla vso grozo svojega položaja. Čakajo, da umre... Njen mož je to rekel... Bilo ji je grozno... v tem trenutku. Ko bi imela pri roki nož, morda bi se zabodla... da bi jima izpolnila njuno željo... Ah, uboga otroka, ta uboga otroka... Ne, ne sme umreti, ne bo umrla zaradi njiju... Mlajša ubožica je tako umazana... Ta sirova pošast je ni umila, bogve kako dolgo že ne... Samo ko bi imela več moči, bi se preselila že danes... Pritiskala je dete k sebi in ga poljubljala.

Hipoma jo je premagala slabost. Prevzela jo je dremavica. Zaprla je oči.

Vstopil je njen mož z zdravnikom.

«Spi,» je zašepetal zdravnik in se sklonil nadnjo.

«Gospod doktor, prosim vas, kako dolgo bo še trajalo?» je slišala, kako je povpraševal njen mož. Vprašal je s takim glasom, kakor bi povpraševal, koliko stane mernik krompirja.

Komaj je dihal v pričakovanju, kaj bo pač rekel zdravnik.

«Hm,» je zmigal z rameni, »danes, kvečjemu še jutri...»

Oba sta tiho odšla.

«Danes, kvečjemu še jutri» — njena smrtna obsodba... In ta zdravnik bi jo gotovo tolažil, da bo ozdravela, ko bi ne spal... Danes... kvečjemu še jutri. — Ta uboga njena črvčka... Kaj bo z njima... Marina, ta pošast, ju bo tepla, zmerjala ju bo... hodili bosta umazani. Oh, ona bo z njimi drugače zasukala... In kaj? Ali moram umreti? Zdravnik je to rekel možu... Njen mož je gotovo tega vesel... In morda se zdravnik moti... So slučajji... Ah, kako je nespametna... Hipoma ji je postalo strašno vroče... Njen grozni položaj se ji je prikazal v pravi luči... Umreti mora... Te slabe roke... ta slabost po vsem telesu... saj je mrtva že danes... sedaj... Uboga otroka... uboga črvčka, ko bi ju mogla vzeti s seboj!...

«Sestra!» je zašepetala.

«Kaj hočeš, Marija, ali ne spiš?» Sestra je stopila k postelji. Bila je objokana, hitro si je obrisala solze.

«Pusti to, ne potvarjaj se,» je rekla žalostno bolnica. «Tudi jaz sem slišala. Danes, kvečjemu še jutri... Kajne?»

Obmolnila je. Solze so ji zalile oči.

«Kje je mala?» je vprašala čez nekaj časa.

Deklica se je tiho igrala s punčko. Stopila je sedaj k postelji. Bolnica jo je prijala za roko, z drugo je prijala sestrino roko. Začela je jokati.

«Sestra,» je ihtela, «če sem te kdaj žalila, odpusti mi; danes te prosim...»

Sestra je zaihtela, otrok je gledal začudeno zdaj mater, zdaj teto, in v hipu so zalile velike solze njegove čiste oči.

«Prosim te,» je nadaljevala bolnica, «zavzemi se za ta dva nedolžna črvička, ne pusti ju tu, vzemi ju k sebi, ne bosta ti v nadlego. In moj mož ti ju rad prepusti, ne bosta mu vsaj napoti... Ali ju boš vzela k sebi, kajne, obljubi mi to, da bom laže umrla, prosim te.»

Bolnica je naglo pritisnila njeno roko k ustnam. Sestra se je sklonila k nji in jo poljubila na porumenelo čelo. Umirajoča je stisnila k sebi otroka.

«Bodi pridna,» je šepetala ihteč, «ubogaj teto in moli za mamico... in za tatka tudi. Kje je druga?» je vprašala in si takoj odgovorila: «Aha, še v šoli, No, saj kmalu pride.»

Ante Novak:

V r t i l j a k

Vsi to veste: da je bila vojna in da so takrat živeli otroci. Brez reda, brez vzgoje, brez kruha, brez igre.

Tak otrok sem bil tudi jaz. Pa vsega tega gorja nisem občutil. Kot otrok, ki si v vseh prilikah ustvari svoj svet. Nisem si znal razlagati, zakaj je bila mati žalostna in zakaj so ji privrele solze v oči, kadar mi je rezala koruzni kruh. Meni je teknil. Tudi nisem vedel, zakaj se je tako trudno smehljala, kadar sem se v pesku igral s kamenčki in školjkami.

Slutil pa sem, da nekaj ni v redu. V materinih očeh sem to videl.

Včasih sem sedel pri njenih nogah in ji govoril: «Mama, rad bi imel konja. Vranca. Pa lepe črne lise bi moral imeti!» Ali: «Mama, rad bi imel eroplan. Pa tak bi moral biti, da bi lahko sam letal z njim. Brez pilota, veš!»

Tako stvarni v sanjah smo bili otroci tistih dni. Da so tudi leseni konji na svetu — pa celo z gugalnico, ali majhni aeroplani, ki kar sami frče po zraku — tega nismo vedeli in tako drzne naše sanje niso bile nikoli.

Videli in doživeli smo toliko stvari, čudnih, grdih, grozljivih in nečloveških za naše starše; nam pa so se zdele vsakdanje in pravilne.

Prišel je prevrat, ki je bil za nas še hujši kakor vojna.

Še bolj smo bili prepuščeni samim sebi.

Iz Dalmacije sem napravil dolgo vožnjo do Maribora. V Zadru so me Italijani zmerjali: «Nioco! Nioco tedesco!» V Mariboru pa so otroci tekali za menoj, me kamenjali in vpili: «Sissi bini, Sissi bani, crepa tutti Italiani!»

Pa se mi zdi, da nisem bil ne Nemec ne Italijan. Toda otroci tistih dni so potrebovali nekoga, katerega bi psovali in kamenjali. In jaz sem bil tujec...

Tiste dni se je zgodilo čudo: ob eni sosednjih ulic, na majhni trati, so postavili vrtiljak.

Po teh resnih dneh vrtiljak. Najprej sem ga gledal le od daleč in se smejal. Potem sem očeta milo pogledal. In oče je dal. Krono.

In jaz sem se vozil, da mi je poskakovalo srce.

Otročad vse okolice pa je stala okoli vrtiljaka in me zavistno opazovala. Nihče ni zinil. V tistih trenutkih sem bil kralj.

Drugi dan sem si od očeta zopet izprosil nekaj denarja. Ko sem prišel k vrtiljaku, so me pričakovali, kakor da so se pravkar domenili: «Danes ga nabijemo!»

Dihanje je pojemalo... odleglo ji je, kakor bi bila popolnoma zdrava... Poljubljala je svoje dete, gladila mu laske... Hipoma je pritisnila svoje ustne na njegovo glavico in vzdihnila. Roke so ji padle brez moči na postelj...

Sestra se je sklonila nadnjo in zajokala.

«Mamica je mrtva», je zaihtela k detetu.

V tem so se odprla vrata. Starejša deklica je prihajala iz šole. Mlajša ji je hitela naproti in klicala: «Mamica je mrtva.»

Deklica je izbuljila oči... Zatrepetala je... spustila abecednik in tablico na tla in se vrgla k materinemu truplu... Ihtela je in klicala: «Mamica, mamica!» Ko je videla mlajša teto in setrico v solzah, je obnemela, potem pa bolešno zaihtela, prišla materino hladno roko, jo vzdignila in zaklicala v solzah: «Mamica, mamica!»

(Iz češčine M. Scholle-Zupančeva.)

Jaz pa sem stopil k najmočnejšemu: «Se boš vozil? Imam denar!»

«Bom!» je suho odvrnil in sedel na vrtiljak. In potem je bil ves popoldan z mano. Ponosen sem bil, ker sem ga pridobil zase, on pa je bil ponosen, ker je postal moj prijatelj. Saj so vsi mislili, da sem nepristopen — pa sem bil le plah...

Ko sem doma pomislil, koliko nasprotnikov še imam, sem zaslišal lajno z vrtiljaka...

Odločil sem se.

Na prstih sem stopil do očetove suknje in vzel deset kron.

Izmuznil sem se iz sobe, šel k vrtiljaku in podkupil vse.

To je bil velik dan zame. Prej so me kakor gobavca kamenjali in psovali od daleč, ta dan pa so se zbrali okoli mene kakor najboljši prijatelji...

Tako sem bil srečen! Od samega veselja še spati nisem mogel.

Ko je oče prišel drugi dan opoldne domov, me je trdo pobaral:

«Kje si bil včera popoldne?»

«Pri vrtiljaku!»

«Si se vozil?»

«Da!»

«Odkod si dobil denar?»

Nisem odgovoril.

«Odgovori! Gospodar mi je vse povedal! Odkod si dobil denar?»

«Vzel sem ga!»

«A tako, še kradel boš! Pa kar deset kron očetu iz žepa! Na, zapomni si!»

Trdo zaušnico sem dobil. In nato me je pretepal... nazadnje pa sem moral klečati pol ure. Potem sem smel prositi odpuščanja...

Klečal sem. Skozi mlade možgane pa so divjale hude misli.

To je krivica! Maščeval se bom!

Ničesar nisem ukradel. Samo vzel sem.

Očetovega postopanja nisem razumel. V Zadru sem videl, kako so izropali celo skladišče sladkorja. V Mariboru sem videl, kako so oplenili cel tovorni vlak. Oplenili so vojaška skladišča. Mnogi otroci so nosili platnene obleke — iz vojaške šatorovine. Rekli so, da je vse to ukradeno. Tega nisem razumel! Vzeli so pač! Zame,

otroka, je bilo vse to navadno in pravilno. Sedaj pa moram klečati, ker sem ravnal kakor vsi odrasli...

Ko sem smel prositi odpuščanja, nisem prosil, ker se nisem čutil krivega. Natepli so me iznova, da mi iztepo trmo — potem sem lahko zopet klečal.

Čuden je svet. S tako naglico se vrti — o, mnogo hitreje ko vrtiljak. Življenje blazno drevi svoja pota...

Vanda Zupan:

K a d a r ž i t o z o r i . . .

Izprehajala sem se po polju mimo zrelega žita, po zreli trati. Veter je popihal preko bogatega klasja, da je skrivnostno, veličastno zašumelo in da je ptica zletela s polja, kakor da jo je strah človeških korakov — kajti

žanjice so prispele. Zablesteli so srpi, zamahnila je roka žene, da se je klasje za klasjem nagnilo in padlo v snop. Tako hitro jim je šlo delo izpod rok, tako veselo — nič primerno smrti, zakonom žetve.

* * *

Dva mlada, zaljubljena človeka gresta mimo zrele njive, dve ljubeči se srca toneta za rumenim poljem, ko ji on govori besede o življenju:

da je tudi naše življenje kakor dolga, zrela njiva in mi ljudje na njej kakor bogato, zrelo klasje, ki čaka žetve: ne žetve smrti, ampak žetve življenja, in že ju zagrne od solnca in vročine izparjena daljava. Na njivi pa pada, pada in klone zlata pšenica.

M. Scholle-Zupančeva:

Jednota slovanskyh žen v Pragi

Udruženje slovanskih žen je bilo ustanovljeno v Pragi 20. januarja l. 1929. Temelj udruženju je bil položen s programom:

Zbližanje vseh slovanskih narodov na podlagi skupnega in vzajemnega kulturnega dela v gospodarskem in socialnem oziru, ki naj bi bilo usmerjeno vedno k temu, da bi bila ohranjena svojstvenost slovanske kulture in moč slovanske rase.

Ustanovitev udruženja J. S. Ž. je naravnost zahtevala ona doba, ki je vse preveč cenila mednarodna gesla in v kateri je narodno čutenje pojemale. Takrat je bilo zelo vidno prizadevanje, odtrgati misli slovanskih narodov od rodne grude in tako preprečiti njih razvijanje v edinosti.

Velika nevarnost bi pretila slovanskim narodom, če bi še nadalje v prirojeni jim zaupnosti imeli smisel za vse novotarije in če bi pozabili, da morajo bistro čuvati kulturno last, ki so jo podedovali od svojih prednikov z zemljo in jezikom. In premišljevalo se je o delu, ki bi hitro pronikalo v najširše plasti človeške družbe, ki bi delovalo naravnost ali pa vsaj posredno in ki bi bilo vzvišeno nad političnimi boji.

In prav zato je bila ustanovljena J. S. Ž., da bi iznova vzbudila zanimanje in smisel za slovanstvo v celoti, da bi sestavno delovala za vzbujanje narodnih čuvstev in resnično vzajemno spoznavanje in sporazum vseh slovanskih narodov. Kulturno delo J. S. Ž. je vsestransko in prav zaradi tega hvalevredno. Takoj po ustanovitvi si je udruženje prizadevalo, da pritegne k sodelovanju tudi jugoslovanske žene.

Prvo zborovanje se je vršilo v Pragi l. 1931. Udeležile so se ga delegatke iz Jugoslavije, Poljske, Bolgarske, Lužice in ruske emigracije. Pred kongresom se je vršila značilna «I. Vseslovanská Beseda» s prevodom v narodnih nošah in z edinstvenim predvajanjem slovanskih plesov.

Vrtiljak pa se vrti. In stara lajna ga spremlja. Oče je tepel otroka. Otroci so odrasli, postal oče in tepel otroka.

Očetje pozabljajo, da se časi izpreminjajo, da otroci v drugem svetu živijo in zato mnogokaj napačno razumejo. Ne pouče jih, pač pa jih tepo — ker jih ne razumejo. Zanje teče življenje še vedno po urejenih potih — kakor vrtiljak... po stari lajni...

Večer. Ves lep, od solnca ožarjen večer.

Veselo prepevaje se vračajo mlade žanjice, kajti delo je dovršeno. Prazna sameva zdaj njiva, celo škrjanček se ne vrača več. Razdrto je njegovo gnezdo, kjer je bival vso lepo cvetočo pomlad in s svojimi drobnimi spevi hvalil Stvarnika še v pozno, zeleno poletje. Visoko pod nebo se je dvignil in nekje tam daleč pod oblaki je izpel svojo žalost — ni se več vrnil, bogvedi kam daleč je odletel.

Zanj pač je bila pesem žetve pesem smrti.

Utihnili so pesem mladih grl, tudi mlada zaljubljenca se vračata nima in tiha — v srcu izražanje velike poletne pesmi. Jaz pa še vedno stojim ob zreli njivi in gledam, kako trudno klone padlo klasje na suho zemljo, in nič mi ni težko vrniti se v vsakdanjost, saj vem, da se drugo leto iznova vrne pomlad in z njo življenje na zreli njivi.

Prvi kongres je napovedal principe delovanja. Društveno delo naj bi se pri vseh slovanskih narodih strogo redno, obenem pa svobodno razvijalo glede na življenjske razmere posameznih držav in naj bi bilo usmerjeno zgolj k enemu velikemu cilju: k vzajemnemu spoznavanju.

Vrsta kulturnih in socialnih akcij je sledila po strogem nepolitičnem programu. Takoj ob ustanovitvi je udruženje pomagalo bolgarskim dijakom, katerih domovina je bila tako težko prizadeta po potresu. Članice se niso ustrašile niti ustnih niti pismenih prošenj. Nihče se ni mogel ustavljati temu odkritemu delu: umetniki so podarjali svoje umetnine, založniki knjige z avtografij avtorjev. In prav kmalu po žalostnem dogodku se je udruženju posrečilo otvoriti avkcijo slik in knjig v prid bolgarskim dijakom.

Poleti istega leta je sprejemala J. S. Ž. slovansko dijaštvo, ki se je mudilo na ekskurziji v Pragi. Podarilo je zastavo ruskemu inozemskemu Sokolu, ga spremljalo na zlet v Poznanj, ki se je vršil za časa razstave, in si pridobilo za sodelovanje sosednjo Poljsko.

Slovanstvo v pesmih, plesih in šegah, v umetnosti, literaturi, v izrazitem ornamentu narodne umetnosti in princip socialne pomoči potrebnim je vodilna ideja vseh prireditev udruženja. Vseslovanske kolonije na Češkem, Slovaškem in v Jugoslaviji pomagajo v dobi letovanja pri zbliževanju mladine vseh slovanskih narodnosti in pri pridobivanju novih sodelavcev in pri-
stašev.

Drugi kongres se je vršil na Poljskem l. 1931. Tu je bil izvoljen «Osrednji glavni odbor», v katerem so zastopane žene vseh slovanskih narodov. Predsedništvo se menja vsaki dve leti. Za častno predsednico je bila izvoljena ustanoviteljica J. S. Ž. gospa B. Čapkova-Smoláfová, ki je to častno funkcijo sprejela samo s tem pogojem, da bo ostala podpredsednica osrednjega od-

bora in predsednica udruženja v Češkoslovaški. Za predsednico glavnega odbora je bila izvoljena dr. Hana Hubická, druga podpredsednica je predsednica Kola jugoslov. sester Mirka Gruiceva. Glavni odbor je sestavljen na principu paritete. Kongres je sprejel več važnih predlogov, izmed katerih so največjega pomena: vzgoja mladine v slovanskem duhu, prosvetno delovanje v slovanskem duhu. V enakem duhu naj bi deloval obnem tisk, zgodovina in narodno gospodarstvo.

Tretji kongres bo v Beogradu l. 1933.

Udruženje J. S. Ž. sodeluje z narodi sosednjih držav in deloma z njih kolonijami. Vsaka slovanska država ima svoje središče v glavnem mestu in veliko odborov izven njega. To deluje z najodličnejšimi kulturnimi društvi svojega naroda in jugoslovanskimi, ki imajo v državi svoje središče ali pa samo odbore. K tesnemu sodelovanju se posebno priteguje mladina, ki bo gotovo po končanih študijah nadaljevala svoje delo v istem duhu.

Udruženje J. S. Ž. vidi svoj izvor v «Društvu Slovank», ki je bilo ustanovljeno v Pragi l. 1848., ki pa je bilo od avstrijske vlade prav kmalu razpuščeno.

L. 1909. na Poljskem, l. 1923. pri konferenci mednarodne alianse za žensko volilno pravico v Rimu, l. 1926. ob praškem vsesokolskem zletu je bilo vsepovsod veliko prizadevanja za združitev vseh slovanskih žen k sodelovanju.

J. S. Ž. združuje velika ženska društva: «Udruženje čeških dam v Ameriki», društvo «Živena» na Slovaškem, «Žensko proizvajalno društvo» v Pragi, «Klub ameriških dam» v Pragi, društvo «Vesna» v Pragi, «Savez Čehov in Slovakov iz Rusije» v Pragi, «Ruski Dom» v Pragi, društvo «Bizanth» v Beogradu, «Udruženje čl. žen in deklet» v Beogradu.

Z udruženjem sodelujejo društva: «Kolo jugoslovanskih sester v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani», «Ruski Rdeči Križ» v Nici na Francoskem in vse večja poljska društva. Med posameznimi člani J. S. Ž. so najodličnejši slovanski kulturni delavci, pisatelji in pesniki.

Končno se moramo spomniti ustanoviteljice in neumorno delavne predsednice Udruženja ge. B. Čapkové-Smolařové. Ona se požrtvovalno posveča kulturnemu in socialnemu delu, ki si ga je v programu določila eno izmed največjih ženskih udruženj. Noben napor je ne straši — če ni dovolj dolg dan za delo, ga nadaljuje ponoči. Vse njeno delo pa je usmerjeno zgolj k enemu cilju: s požrtvovalnostjo in nesebičnostjo k resničnemu in trajnemu zblizanju in sporazumu. In že danes gleda plemenita žena zoreče sadove svojega neumornega dela in mladina vseh slovanskih narodov ocenjuje njeno veliko delo.

V osebnem stiku je ga. Čapková-Smolařová skromna in prijazna. Kamor pride, jo sprejemajo z najglobljim spoštovanjem, ne samo kot predstavnico tako pomembnega ženskega društva, ampak tudi kot izredno izobraženo ženo. Ima poseben dar govornišтва, ki ga uveljavlja ob pomembnih prilikah: njeni govori se odlikujejo po sijajni formi in vsebujejo vedno veliko notranje vrednote.

Desna slika:

III. vseslovanska beseda v Pragi 1932. Sprevod narodnih noš. Slovanstvo v narodnih nošah z vseslovansko zastavo. Posamezna plemena s svojimi zastavami. Spredaj predsedništvo «Enote slovanskih žena», zastopnice vseh plemen. Na desni zastopnice Jugoslavije, Rusije, Češkoslovaške, Poljske, Lužiških Srbov in Bolgarske.

B. Smolařová - Čapková, častna predsednica J. S. Ž. v poljski narodni noši na III. vseslovanski besedi v Pragi 1932.

Mi vsi, ki poznamo veliko delo odlične kulturne delavke ge. Čapkové-Smolařové, pa imamo edino željo, da bi ostala še dolgo na čelu udruženja in uveljavljala svoje zdrave nazore v prid slovanstvu.

Častna predsednica J. S. Ž. v Češkoslovaški je Nađeža Kramařová, soproga prvoboritelja za narodne pravice vseh Slovanov

Šentjakob nima strehe in drugo še kaj

(K stoti predstavi Erne Wrischerjeve.)

Pravijo, da je izumrl idealizem, da so nesli k pogrebu romantiko in da ni več notranje svetlih ljudi... Toda tam na mali odprtini pri Sv. Florjanu je enajst let živela vera v ideale, prav toliko let so cveli v tisti dvoranci modri cvetovi romantike in ves ta čas je bil Šentjakob vesel in živ. In kadar je bil živ in vesel, se mu je najbolj podalo. V dobi svojega obstoja je pričaral štiri sto predstav pred svojo navdušeno publiko, po stokrat so nastopili poedini člani in vedno iznova je zmagala neodoljiva mladost. Šentjakob je mlad — in to je mnogo! Takole nekako sta nam povedala na zadnji predstavi stric Pogorelec in oče Likozar. Bilo je slovo od odra, na katerem je ostal košček srca vseh teh «študentov»... Verjamemo pa, da bo Šentjakob našel novo streho, saj je vprav v teh razrvanih časih potreba po toploti in smehu bolj vroča, iskrenejša, kakor je bila kdajkoli poprej.

Za svojo 100. predstavo na tem odru si je Ervina Wrischerjeva izbrala težko vlogo Erike v drami Maksa Dreyerja: «Ljubezen sedemnajstletnega» v režiji Mirana Petrovčiča. Veseli Šentjakob je hotel zajokati, a mučne solze niso za njegov vedri obraz. Glavne vloge morejo uveljaviti na velikem odru le zelo močni igralci.

Šentjakob in publika prišteva Ervino Wrischerjevo med svoje prvakinje. Ženski svet bo spoznal v njeni mladi poti vse težave begunskega življenja, mnogo borb za košček solnca, a kljub vsemu mnogo smisla za lepši del današnje žene.

Živahna, južnjaško nemirna in miselno vedno vzpeta je pokramljala gospodična Ervina o sebi.

„Doma sem iz Pazina, središča nekdanje hrvatske Istre. S tremi leti sem že pela na koncertu ondotnih maturantov in dosegla svoje prvo priznanje. Od takrat so me kot pevko in igralko z veseljem zaposlili pri vsaki večji prireditvi. Mladost korenini v rodnem kraju in se vrača k ljubim ljudem od tedaj... Tako so mi bili morda dani na pot po svetu sledovi istrskega narečja in duševne poteze rojakov.

Prišla je italijanska okupacija in beg. Nove razmere. Ljubljana je razvila v meni slovenske kali. Profesor Koblar mi je budil zanimanje za dramsko umetnost, nalahko me je motila misel o operi... Prekipevala leta fantastičnih načrtov, iskanje in nezbranosti.

Po končani maturi sem šele na univerzi začutila pravi ogenj poklica. Stopila sem na povabilo načelnika dramske sekcije J. n. a. d. «Jadrana» M. Petrovčiča v vrste akademskih diletantov. Polonica Juvanova je režirala mojo prvo glavno vlogo.

Šentjakob mi je v seziji 1927 ponudil glavno vlogo v Kraigherjevi «Školjki» in od tedaj sem se po prvem uspehu navdušila za delo na tem odru. Naj bo že kakorkoli — teater mi je postal življensko usodno zvanje. Kljub celodnevni zaposlitvi v svoji službi sem dosegla v prvem letu število 63 predstav. Noči polne dela, vesele žrtve in radost pričakovanja so mi bile edine, a resnično lepe nagrade.

Vseh vlog sem odigrala v Ljubljani 24 v 124 predstavah, od teh pri «Jadranu» osem. Omenjam svojo prvo vlogo Ethele v Mannersovi komediji «Peg srček moj», vlogo lady Aleksandre v «Faunu» (Knoblauch), Ane v komediji Nicodemija «Jutro, dan, noč», Emilije v «Scampolo», Molly v «Joy» (Galsworthy), Jacinte v «Pohujšanju» (Cankar), Olge Nikolajevne v «Dnevih našega življenja» (L. Andrejev) in Elize v «Ne-pošteni».

Erna Wrischerjeva.

Izmed vlog na šentjakobskem odru omenjam Pepino v «Školjki», istoimensko vlogo v Götzovi «Ingeborg», Annie v «Igri v gradu» (Molnár), «Prinček» v vlogi Ade, Core v «Čarodeju» (Wallace), Marije Lujze v Bernsteinove drami «Tat», lady Wanleyeve v komediji «Kraljeva visokost», Françoise v drami «Grožnja», Dolorose v Zagarjevi «Razporoki», vlogo Sabine v Fuldovem «Ognjeniku», kraljice v «Snegulčici», plesalke Ivce v «Svetniku», cirkuške jahalke «Pred poroko», gospe Seewaldove v «Sedem njegovih grehov», Erike v «Ljubezni 17letnega» in Nade v domači spevoigri naše Metke Bučarjeve «Študentje smo...» Moje delo je močno podprla večja roka in ljubezniva vnema režiserja Milana Skrbinška za diletante. Pot do teatra mi je pa vsekakor pripravil režiser in soigralec M. Petrovčič.

Po mojem mnenju tudi poklicni režiser ni mogel ustvariti iz nas na dosedanjem odru dovršenih kreacij, ker le-ta pač zahtevajo celega človeka. In končno sem vendarle tudi ženska, vprežena v svojo dnevno dolžnost in v tisoč drobnarij vsakdanjega življenja.

Vnema za stvar pa premore mnogo. Naš študij mora biti prikraden. V to nas sili tesno odmerjeni čas in dnevna potreba delovne žene. Odrsko delo diletanta ne sme poznati utrujenosti, ne živcev in — last not least — ne denarnih štedenj. Tu se pravi včasih čarati. Vse to bo odločalo tudi o moji bodoči vnemi, ki bo mogla biti ovirana, a nikdar ne zadušena. Te vrstice niso napisane iz kakšne koketerije, še manj pa iz velike zadovoljnosti same s seboj. Tudi jaz iščem za svoje notranje življenje adekvatnega nastopanja in vloge, ki mi jo pa more dati le svoboden razmah.

Mislim, da smo v tem konfiteorju spoznali tudi ambicije, boje in vneto resnost Šentjakoba. Stvar publike je tedaj, da ta stremljenja podpira — v dejanjih, saj je bil oder pri Sv. Florjanu lepo dopolnilo naše drame in tudi praktična šola za njen naraščaj.

Šentjakob je na najboljši poti, da ustvari, razvije in goji slovensko izvirno komedijo in zlasti spevoigro. Zadnja predstava M. Bučarjeve pevsko in igralsko zelo srečne igre «Študentje smo...» je to v polni meri upravičila. Prva skrb bodoče sezi je pa bo vprašanje novega odra. Besedo imajo sedaj odločilni krogi javnosti.

Ivo Peruzzi.

NOVE

NAGRADE

«Žena in dom» Vam pripravlja novo veselje. Obdarovati Vas hoče. Nagrado ima za Vas. Ne boste verjeli, kajne? Saj ste prejšnji mesec dobili za nagrado lepo knjigo «Sreča je v tebi». In že zopet Vam ponujamo novih daril.

To pot smo pripravili za Vas prav posebno lepe reči. Sami lahko izberete zase ali za svoje drage ali za prijateljico, kar hočete. Oglejte si nagrade na naslednji strani in videli boste, da so to res darila, ki ste si jih dolgo želeli.

Seveda boste vprašali, čemu Vam te nagrade ponujamo. Gotovo boste razumeli, da je edino prav, če Vam mi nekaj damo zato, da tudi Vi nekaj storite za nas. Ne zahtevamo nič drugega od

Vas kakor samo to, da obiščete svoje znanke in prijateljice. Pokažite jim »Ženo in dom«. Povejte jim, da je »Žena in dom« za tiste, ki hočejo, da je njih družina srečna, ki hočejo pravilno gospodinjiti, z zmanjšanimi stroški dobro kuhati, za tiste, ki si hočejo to ali ono stvar same napraviti, za tiste, ki stremé po izobrazbi in pouku, in tudi za tiste, ki hočejo ob čitanju »Žene in doma« za nekaj ur pozabiti na vsakdanje težave.

List »Žena in dom« je potreben vsaki ženi in slehernemu dekletu. Vsaka dobi v »Ženi in domu« vse tisto, kar v življenju potrebuje.

Če boste povedali, kaj vse list »Žena in dom« nudi, Vam ne bo prav nič težko pregovoriti nekaj znank, da se naroče na list »Žena in dom« in na pet gospodinjskih knjig.

Ako nam boste pridobili novih naročnic, si lahko izberete svojo nagrado po svojem okusu. Katera ne more plačati Din 105— za 12 števil »Žene in doma«, za 10 prilog za ročna dela in kroje in za pet knjig, pa naj se naroči samo na list in na kroje, kar stane samo Din 68—. Vsaka Vaša znanka naj že sedaj prične plačevati naročnino. Vsak mesec naj plača po položnici nekaj dinarjev. V mesečnih obrokih po Din 10— se laže plača vseletna naročnina kakor vse na enkrat. Spodaj je vzorec nabiralne pole. Napravite si takšno nabiralno polo. Vanjo vpišite razločno imena novih naročnic, bivališče in zadnjo pošto. V zadnjem razpredelku naj vsaka pridobljena naročnica zapiše, od katerega meseca dalje hoče dobivati list in kako bo plačevala, nakar naj se vsaka podpiše. Zgoraj pa zapišite, kakšno nagrado ste si za pridobljene naročnice izbrali.

Na naslednji strani vidite, kaj si lahko izberete. Pravico imate do vsakega darila. Seveda Vam darilo pritiče po višini vplačanega zneska Vaših naročnic. Nagrade se bodo razpošiljale takoj, ko bodo naročnine plačane, ali pa takrat, kadar se prepričamo, da bodo Vaše naročnice naročnino resnično vplačale.

Torej hitro na delo, potem si pa izberite tisto nagrado, ki Vam je najbolj všeč.

Odrežite!

Vzorec nabiralne pole.

Upravi revije »Žena in dom«

Ljubljana

Prile št. 11

Glede na Vaš razpis v osmi številki Vam pošiljam ..... naslovov, na katere takoj pošljite ..... številko. Ko bodo naročnine vplačane, mi pošljite nagrado .....

Zap. št.	Ime nove naročnice	Bivališče	Cesta	Hiš. št.	Naročam od dne	Plačevala bom mesečno	Podpisana naročam revijo »Žena in dom« za leto 1933. in bom pl. čala naročnino do 10. XII. 1932 (podpis).
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							

Razločen podpis nabiralke: .....

Bivališče: .....

Zadnja pošta: .....

ZA GOSPODINJO

Ako vplačajo po Vas pridobljene naročnice na levi strani zapisane zneske, dobite nagrado, ki si jo sami izberete, in sicer za vplačanih:

- Din 105.— kavno žličko Berndorf Alpaka
 „ 105.— jedilno žlico Berndorf Alpaka
 „ 105.— jedilne vilice Berndorf Alpaka
 „ 210.— jedilni nož Berndorf Alpaka
 posodo iz aluminija:
 „ 105.— lonec za $\frac{1}{4}$ l ali za $\frac{1}{2}$ l ali za $\frac{3}{4}$ l vsebine
 „ 210.— lonec za $1\frac{1}{4}$ l in $1\frac{3}{4}$ l
 „ 210.— kozico za $\frac{1}{2}$ l ali za 1 l ali $1\frac{1}{4}$ l
 „ 210.— samovar
 „ 105.— zajemalko
 „ 105.— stenski prt
 „ 105.— brisačo
 „ 315.— predpasnik
 „ 1050.— električni likalnik
 „ 1050.— kuhinjsko uro
 „ 1050.— ponikljan čajnik
 „ 1050.— kuhinjsko tehtnico

DARILA ZA VAS

Ako vplačajo po Vas pridobljene naročnice na levi strani zapisane zneske, dobite nagrado, ki si jo sami izberete, in sicer za vplačanih:

- Din 105.— moderno ogrlico
 „ 105.— fine svilene nogavice
 „ 105.— razpršilec s kolinsko vodo
 „ 210.— dragocen razpršilec s kol. vodo
 „ 210.— Weekend-kovčeg
 „ 210.— denarnico iz finega usnja
 „ 525.— damsko torbico
 „ 525.— zapestno uro
 „ 525.— «Nappa»-rokavice
 „ 525.— batik-svileno ruto
 „ 525.— budilko
 „ 1050.— modni kovčeg
 „ 1050.— garnituro za manikiranje
 „ 2100.— moderno namizno uro
 „ 2100.— kukalo
 „ 5250.— električni aparat za sušenje

NAGRADE ZA VAŠO DECO

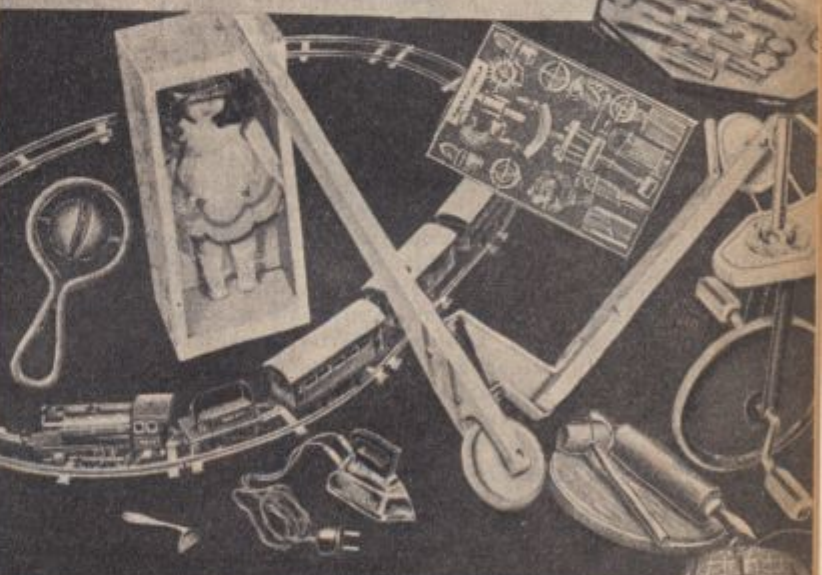
Ako vplačajo po Vas pridobljene naročnice na levi strani zapisane zneske, dobite nagrado, ki si jo sami izberete, in sicer za vplačanih:

- Din 105.— ropotuljico.
 „ 105.— valjar, kladivo krožnik
 „ 105.— strguljico
 „ 105.— škropilnico
 „ 105.— žogo
 „ 210.— 18 posodic
 „ 210.— štedilnik
 „ 210.— banjico in škafečke
 „ 210.— jadrnico
 „ 525.— likalnik
 „ 525.— punčko
 „ 1050.— sekiro
 „ 2100.— kolo
 „ 2100.— vlak
 „ 2100.— otroški voziček

ZA SINA ALI ZA BRATA

Ako vplačajo po Vas pridobljene naročnice na levi strani zapisane zneske, dobite nagrado, ki si jo sami izberete, in sicer za vplačanih:

- Din 105.— žepni nož
 „ 105.— orglice
 „ 105.— električno žepno svetiljko
 „ 210.— barve
 „ 210.— listnico
 „ 210.— orodje
 „ 210.— nož, vilice, žlico
 „ 515.— žogo za nogobrc
 „ 525.— aluminijasto steklenico
 „ 525.— termos-steklenico
 „ 525.— nahrbtnik
 „ 525.— garnituro šaha
 „ 1050.— garnituro Ping-pong
 „ 1050.— žepno uro
 „ 1050.— zapestno uro
 „ 1050.— fotoaparat

Vedno se veselimo tega, kar šele bo, in ker za pomladjo, ki nas je letos spravila v zadrego, da nismo vedele, ali naj se pri izbiranju garderobe oziramo na koledar ali vreme, pride poletje, se že od prvih dni res toplega solnca veselimo nanje. Imamo se pa tudi na kaj veseliti. Moda je pripravila toliko novega za to poletje, da bi bilo le želeti, da bi poletno vreme to v polni meri upoštevalo. Da bo pomlad volnena, to smo vedele letos že zelo zgodaj, za poletje se pa govorilo, da bo na Bledu in v Bohinju svileni, na Pohorju in pri Piskerniku pralni, na Iliriji, na Otoku, na Savi in na Špici pa kakor do sedaj volneno trikotovo.

Že nekaj let sem so bili naši dobri znanci razni svileni krepki: žoržet, maroken, krepdešin itd. Vse te vrste svilenega blaga ostanejo še nadalje v modi, poleg teh pa je po izložbah in v zalogah vse polno svilenega blaga z leskom in brez leska, enobarvnega, vzorčastega, pikčastega in črtastega. Poleg svilenega blaga je pa za najlepše solnčne dni organdi, šifon, žoržet, muselin in voal. Te vrste blaga so iz prave trpežne svile, prav toliko ali še več vrst blaga pa se dobi iz umetne svile v vseh modnih barvah in vzorcih. Volnene obleke ne bodo sicer zavrnjene, one imajo pač že svoj milje in dnevni čas. Ni jih pa mogoče obleči poletno popoldne, čeprav so iz lahkega blaga, primerne tudi niso za večerne slavnosti, ker volna pač ni slavnostna. Zaradi tega se je morala moda za poletje vrniti k svili, katero je na pomlad tako brezobzirno odrinila. Zopet se nosijo svileni kompleti v mestu, svilene popoldanske obleke in svilene večerne toalete. Tudi v kopališčih in na morski obali je videti največ svilenih oblek, po večini iz tursorja in raznih pralnih svil. Enobarvna svila se dobi v vseh lepih barvah, izmed katerih prednjači temnomodra, gobelinova in mornariško modra. Črtasta svila je skoraj vedno dvobarvna, največkrat črnobela in temnomodrobela. Pikčasta svila in svila z majhnimi kvadrati ima ali temno osnovo in svetle pike ali kvadratke ali pa nasprotno. Pike so precej velike, drobno pikčasto blago se pa nosi letos nekoliko manj. Pri vzorčastem blagu prevladujejo tiste vrste, ki imajo le dvo- ali trobarven vzorec. Blago s cvetnim vzorcem pa je še vedno večbarvno, ima bel cvet na temni osnovi ali pa temen cvet na svetli ali beli osnovi. Popoldanska obleka iz beločrno-rdeče svile s pikami je zelo elegantna. Večkrat se kombinira obleka iz vzorčastega blaga tako, da je životek iz blaga, ki ima svetlo osnovo in temen vzorec, krilo pa iz blaga z istim vzorcem in v isti barvi, le da je osnova temna, vzorec pa svetel, n. pr. krilo iz belega marokena s črnimi in rdečimi pikami, bolero ali kratek jopič pa iz rdečega marokena z belimi in črni-

mi pikami. Moderne so pa tudi svile s perzijskimi in turškimi drobnimi vzorčki, ki so pač mnogobarvni na temni osnovi.

Za letne večerne obleke velja pravilo: lahko blago, svetla barva, veseli okraske, cvetke, trakovi. Letne večerne obleke so torej sešite iz lahkega prozornega blaga v svetlih barvah. Skoraj najlepše so bele, dosti se pa nosijo sivomodre, rožaste, zelene in rumene. Kombinacija pod takšno obleko mora biti v isti barvi, kakor je obleka. Krila so zelo široka, zvončasta, in segajo do členkov, životek je kratek in ima prost ves hrbet, tako da je prednik pridržan le z naramnicami, ki so na hrbtu prekrizane. K taki dekoltirani obleki se nosi jopič s kratkimi ali dolgimi rokavi.

Prav elegantna je letna obleka iz svetle močne svile (lamisol, kasakrep) ali pa iz sirove svile ali šantunga, če je sešita čisto preprosto in okrašena le z ažurjem, širokim najmanj en centimeter. Najlepši je seveda ročni ažur. Pod takšno obleko s širokimi ažurji se mora nositi samo kombinacija iz istobarvnega blaga kakor je obleka. Tudi čevlji morajo biti svetli in le obšiti s temnejšim usnjem. K večernim oblekam iz pestrobarvnega blaga se nosi kratek jopič iz temnega blaga v barvi, ki prevladuje pri blagu za obleko. Popoldanski letni plašči so popolnoma prireženi, nekateri se sploh ne zapenjajo, ampak se v pasu samo prevežejo, tako da je pri hoji videti krilo, ki mora biti v čisto drugi barvi kakor je plašč (n. pr. rumena obleka ali pa obleka iz šantunga, zraven pa mornariško moder plašč). K preprostim oblekam se nosijo srednjeveliki slamniki. V kopališču pa se vidi največ širokih slamnikov panama, okrašenih s trakom v barvi obleke ali pa iz enakega blaga kakor je obleka. Vsem slamnikom trdovratno konkurira baret, ki se nosi prav povsod. Pleten baret se pokrije k popoldanskemu kostumu ali plašču; za popoldan je klobučinast, ki ima dostop celo zvečer v kavarno, če je opremljen s kratkim pajčolanom in majhno zaponko. Za sport so pa prav lepi enobarvni ali pisani usnjeni bareti. Najmanj simpatični so pač slamnati bareti, ki niso originalni in tudi nimajo sportnega značaja. Baret je pokrivalo, ki ga lahko pokrije vsak, neglede na starost in socialni položaj.

Telovniki so se tako udomačili, da se nosijo k vsakemu kostumu. Delani so kakor moški telovniki in imajo tudi zarežane žepke. Sešiti so iz enakega blaga kakor kostum ali pa iz mehkega sukna v drugi barvi, kakor je kostum. Kostumi imajo kratke jopiče, tako da je videti izpod njega v pasu za prst bluže. K črnemu kostumu se nosi črnobela karirana bluza, k modremu kostumu pa modrobela, črtasta ali karirana bluza. Na

splošno se nosijo h kostumom bluze iz črtastega blaga, ki je sestavljeno v raznih legah, zbog česar se dosežejo nenavadni efekti. Pravilno krojeno črtasto blago dela postavio vitko. K enobarvnim kostumom se prav lepo podajo črtasti šali.

Letošnja moda prinaša poleg drugih novotarij tudi vse polno pletenih žemplov in bluz. Za poletje so posebno lepi in primerni pleteni žempri s čipkastim vzorcem, in sicer po načinu kvačkane ali kleklane čipke. Elegantni so pač enobarvni žempri in bluze, dobe se pa tudi vzorčasti. Posebno lepi, kakor v pajčolan zaviti, so žempri, izkvačkani ali spleteni iz angorske volne z dolgimi vlakni. Na bluzah iz strojne pletenine so navadno na roko kvačkani ali pleteni ovratniki.

K enobarvnim oblekam se nosijo namesto usnjenih pasov pisani volneni, pleteni, tkani ali kvačkani. Na obleko iz črtastega ali vzorčastega blaga se pa poda le enobarven pas. Zadnji čas si je moda izposodila gumbe z vojaških uniform, ki so zelo efektni in se nosijo na bluzah, oblekah, plaščih in kostumih, pa tudi na ročnih torbicah.

Kakor sem že omenila, so tudi letošnje kopalne obleke iz volnenega trikoja. Spredaj so precej visoko zaprte, hrbet pa imajo skoraj ves prost. Prednji del drže naramnice, ki so na hrbtu prekrizane. Tudi kopalne obleke imajo namesto običajnih gumastih pasov pestrobarvne volnene pasove.

H kopalni obleki pa spada pižama ali pa vsaj hlače, in to dolge ali pa kratke. Oblečejo se kar čez kopalni triko. Če so dolge, morajo biti spodaj zelo široke, da imajo videz krila.

Modne kombinacije svetle pikčaste bluze in temnega krila z različnimi telovniki.

Komplet iz modnega enobarvnega krepa. Vratni izrezek in tri četrti dolgi rokavi so obrobljeni s plisirano volano. Bluza iz enobarvnega krepdešina je okrašena s šivanimi robčki in plisiranimi volanami. Letni komplet iz pikčaste svile. Obleka je iz svetle svile s temnimi pikami, jopič pa iz temne svile s svetlimi pikami.

Za potovanje in izprehode

Plašč za potovanje, sešit iz lahkega angleškega blaga.

Popoldanska obleka, kombinirana iz svetle enobarvne bluže, vzorčastega krila in vzorčastega ovratnika v obliki kepa.

Komplet, sestavljen iz enobarvne bluže, vzorčastega krila in telovnika in enobarvnega kratkega jopiča.

Mladostno živahnost in resnično lepoto

si ohranite samo tedaj, ako vodi za kopanje ali umivanje dodaste izmed naravnih soli za kopanje:

Isla Koniferen Badesalz

Isla Chypre Badesalz

Isla Eau de Cologne Badesalz.

Same dišeče soli, ki delajo kožo lepo ter krepe živce in mišice.

Salinenverwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

Čedna obleka iz švicarskega batista ali modnega blaga z luknjičastim vezenjem. Letna obleka, kombinirana iz gladkega in z luknjičastim vezenjem okrašenega blaga. V pasu je prepasana s širokim žametnim trakom.

ZA MORSKO OBALO

Kopalni plašč brez rokavov. Sešit je iz vzorčastega težkega svilenega krépa. Kratak jopič, kakršen se obleče čez kopalno obleko, kadar se stopi iz vode. Sešit je iz enobarvnega frotirja in okrašen s široko črtasto borduro v istih barvah kakor je kopalna obleka.

Modne hlače iz barvastega platna, ki se oblečejo čez kopalno obleko pri solnčenju.

Komplet za na morsko obalo, sestavljen iz kratkih hlač iz močne goste svile in pletenega živočka. Tudi kratki kep in trak na klobuku sta iz enake svile kakor hlače.

Pižama za na morje, sestavljena iz hlač, ki so široko zvončasto razširjene, priležnega živočka in kratkega jopiča brez rokavov.

Pižama za popoldan, sestavljena iz svetlih hlač in temnega jopiča brez rokavov.

Pižama se nosi v kopališčih kot celodnevna obleka. Razen zvečer se hodi lahko v nji ves dan. Te pižame so sešite iz močne pralne svile, za hladnejše dni iz pletenin, frotirja ali flanele. Navadno so tridelne: hlače, bluza in jopič. Bluza lahko nadomešča kopalni triko. K pižami se nosi platnen klobuk in sandale.

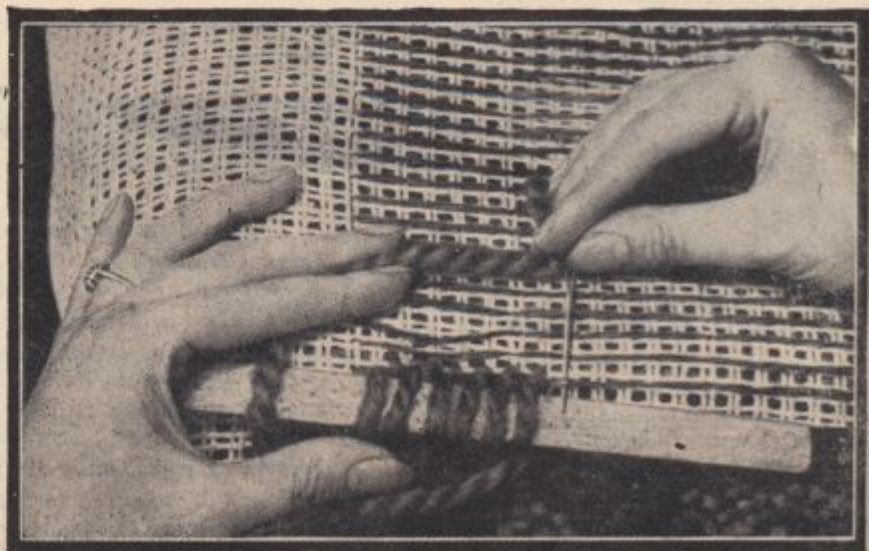
Pižama, sestavljena iz svetlobarvne bluze in jopiča in iz temnobarvnih hlač, ki so spodaj močno zvončaste. Na bluzi in na jopiču so našitki iz enakega blaga kakor so hlače. Klobuk je iz svetlobarvnega platna, okrašen s temno petljo.

ZOPET PREPROGE!

Marsikatero zimsko popoldne se usede gospodinja, kateri je lep dom pri srcu, k topli peči in šiva preproge. Pa še prijateljico povabi, da ji pomaga, da jima je krajši čas in da gre delo hitreje od rok. Naše naročnice nam tako navdušeno pišejo o preprogah, da se nam zdi kar potrebno, ako prinesemo, če nam bo dovoljeval prostor, v vsaki številki vsaj po en vzorec tega praktičnega dela. Saj ni potreba pogrniti preproge samo

(Nadaljevanje na strani 291.)

Vaše knjige!

S prihodnjo številko pričnemo razpošiljati Vaše knjige. Veliko jih je, vemo, ki že nestrpno čakajo. Upamo, da Vam napravijo tudi letošnje knjige veliko veselje.

Vsak mesec dobite po eno knjigo. Ko bi Vam poslali vseh pet knjig hkrati, bi dobili preveč naenkrat. Zakaj v knjigah je toliko stvari, ki Vam bodo v korist, da je za Vas boljše, če vsako knjigo lepo v miru in pozorno prečitате. Marsikaj boste lahko s pridom uporabili v svojem življenju. Zato si vse važnejše reči iz knjig napišite na list papirja, da ga boste imeli vsak čas pri roki.

Knjige bodo imele 500 do 560 strani. Velikost je $32 \times 15,5$ cm. Tu vidite pomanjšane osnutke ovitkov. Oprema bo lepa, vsebina pa ponazorjena s številnimi slikami.

Prve dni julija izročimo rokopise tiskarni. Knjig pa bomo mogli tiskati samo toliko, kolikor je plačanih oziroma se plačujejo v obrokih.

Knjige bodo tele:

„Sitni možje — Vzgoja za zakon.“

To knjigo naj čita vsako dekle, ki je izpolnilo 18. leto, in vse mlade žene. Pa tudi starejše bodo dobile v njej marsikatero navodilo, kako se dá v zakonu marsikaj izpremeniti na lepše in na boljše. Spisal jo je znameniti filozof F. Gerling. Možem knjige ne dajajte v roke, ker je namenjena samo Vam.

„Naše zdravje“ — II. del. Človek.

To knjigo piše zdravnik dr. Karel Petrič. Imela bo 10 poglavij, in sicer: Uvod za razumevanje postanka in razvoja človeka. — Ogradje človeškega telesa. — Dihala. — Obtočila. — Prebavila. — Sečni organi. — Živčevje. — Čutila. — Žleze z notranjim izločanjem in koža.

Ako hočemo ostati zdravi, se moramo poučiti o ustroju človeka. Zato potrebuje zdravniško knjigo vsaka žena.

„Kako vzgojim svojo deco.“

To je prva slovenska knjiga o sodobni moderni vzgoji otrok. Z veliko ljubeznijo jo piše učiteljica mariborske vadnice g. Milica Stupanova. Vse jo boste rade čitale, ker je vprašanje vzgoje dandanes najbolj važno. Matere in očetje pa bodo našli v tej knjigi evangelij, kako naj se pravilno vzgaja današnji rod.

„Za pridne roke — šivanje.“

Dandanes v teh težkih časih je taka knjiga nujno potrebna. Mnogo je žen, ki morajo zaradi zmanjšanih dohodkov same napravljati oblačila sebi in otrokom. Pa tudi tistim, ki že znajo šivati, bo opis moderne tehnike šivanja dobro služil. Vsebina bo ponazorjena skoraj z 200 slikami.

„Gospodinjski koledar za leto 1933.“

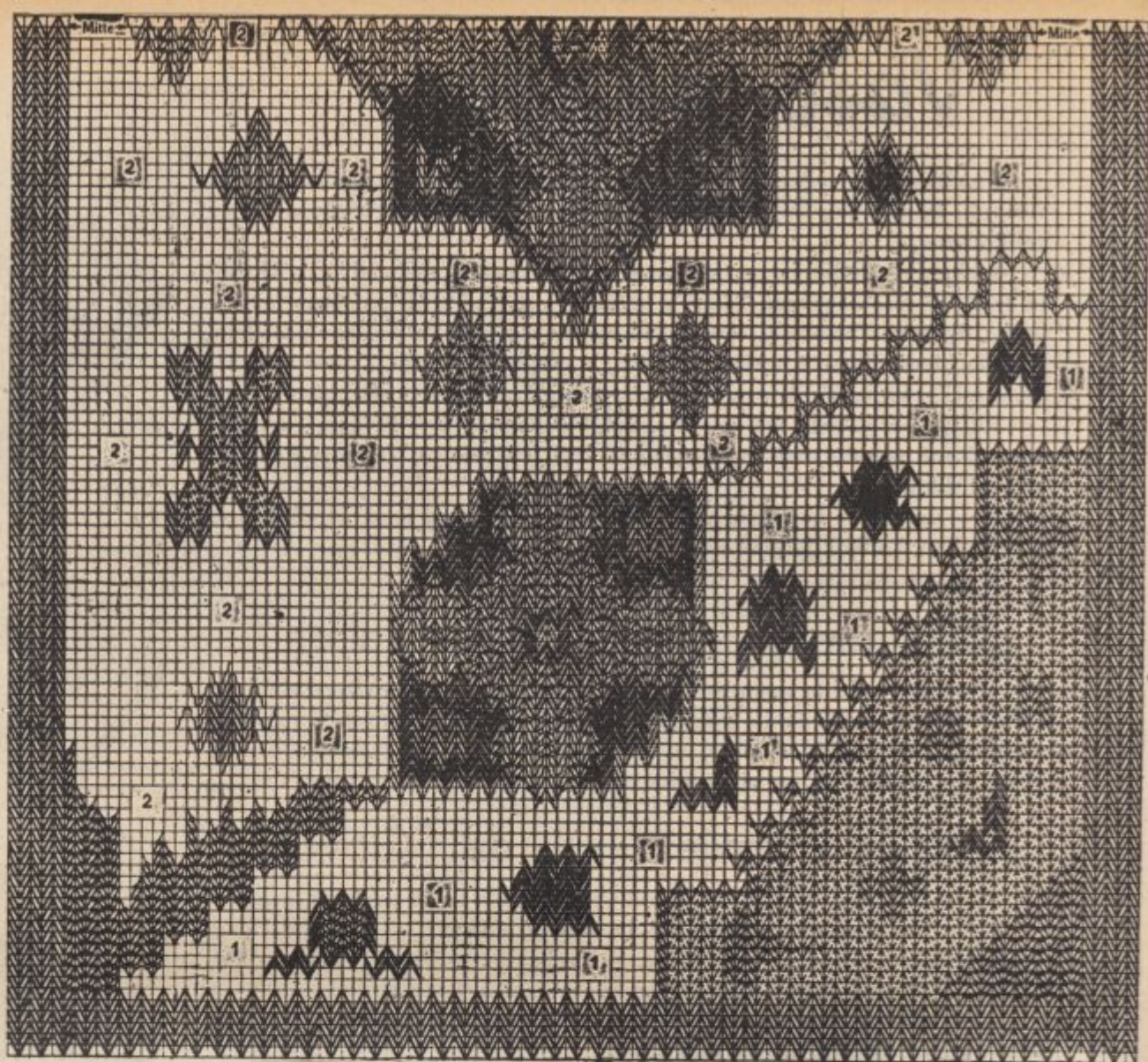
Naš koledar se je med slovenskim ženstvom močno udomačil. Gotovo bi ga vsaka gospodinja težko pogrešala, ako bi ga v začetku leta ne dobila. Saj je potrebno, da vsaka žena vodi račun o svojih dohodkih in izdatkih. Vse to lahko vpisuje v svoj gospodinjski koledar. Poleg praktične vsebine pa ima koledar še razne zanimivosti za pouk in kratek čas.

Nekaj naročnic še ni plačalo naročnine za teh 5 knjig.

Gotovo bi nam zelo zamerile, ako bi jim knjig ne mogli poslati, če bodo prepozno nakazale naročnino zanje. Da ne bo teh neprijetnih zamer, jih prosimo, da še danes nakažejo naročnino za 5 knjig, to je Din 37.—.

Naročnice, ki so naročile lanski dve knjigi, «Postanek otroka in njegov razvoj» in «Kako naj kuham», obveščamo, da izide druga naklada dne 20. septembra. Tudi te dve knjigi se še lahko naročita in staneta sedaj Din 30.—.

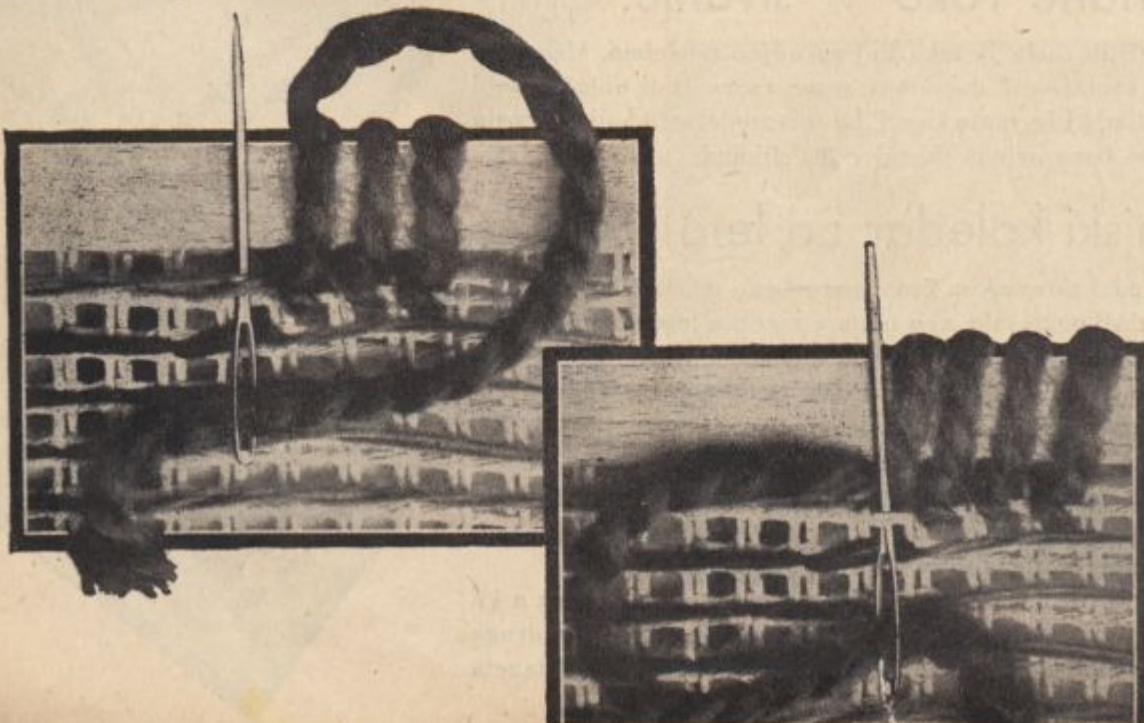

Povečan del vzorca za preprogo. Barve: 1 rdeča, 2 jeklenomodra, 3 svetlomodra, 4 sivozelena, 5 barva starega zlata, 6 siva.

(Glej stran 292.)

po tleh, prav prijetno se je nasloniti nanjo, če visi na zidu nad divanom ali pa če jo napnemo ob oknu, da nam ne piha, če sedimo blizu njega. Divanu se tudi lepo poda nova preproga, pa najsi jo že pognemo pred njim na tla, če je revež že obrabljen, ga pa z njo kar pokrijemo. Posamezni detajlni vzorci preprog se pa lahko uporabijo za blazine ali prtiče, katerih ni nikoli preveč pri hiši.

Preproga, kakršna je na naši sliki, je izšita v vbodu kelim, ki se dela v dveh nasprotnih vrstah. Šiva se čez štiri pokončne in eno vodoravno nit vedno za dve niti naprej. Na koncih ima preproga precej dolge rese iz volne, s kakršno je izšita. Rese so vezane dvakrat. Take preproge se izšijejo z volno, debelo bombaževno nitjo ali pa s svilo.

LASJE SO ZELO OBČUTLJIVI!

Za pranje perila zadostuje navadno milo in praški — ali nežni, živi lasje zahtevajo posebno nego ... z milim Elida Shampooom, kateri ne vsebuje sode. Elida Shampoo napravi lase dehteče in jim daje blesteči sijaj.

UMIVAJTE
GLAVO VSAK
TEDEN!

Živ las zelo povečan

ELIDA SHAMPOO

Otroški zobje

(Piše dr. Juraj Kalla y, zobni zdravnik v Ljubljani.)

(Nadaljevanje.)

O negi otroških zob.

Dojenčkom ni treba izpirati ust, dokler nimajo zob. Z izpiranjem se lahko rani nežna dlesna in bi se lahko naredile ranice (izpuščaji, mozoljčki), ki se le počasi zdravijo. Tudi je nevarno takšno izpiranje zaradi okuženja. Zato je zelo važno, da so reči, ki pridejo otroku v roke in v usta, popolnoma čiste. Posebno važno je, da otroku čim večkrat umijemo roke, da ne deva otrok umazanih rok v usta.

Pravo čiščenje ust se prične šele tedaj, kadar začne otrok dobivati zobke.

Otroku je treba čistiti zobe po vsaki jedi z mlačno vodo in z mehko zobno ščetko. Kadar so zobje čisti, naj otrok ne je več sladkih jedi, posebno pa ne čokolade, ki je zelo škodljiva za zobe. Tudi ni zdravo za otroka, da vleče dudko ali cucelj. Po drugem letu si otrok že sam lahko čisti zobe, česar se najlaže nauči, ko gleda starejše ljudi, kako oni to delajo. Prostor med zobmi naj se čisti z nitko, toda previdno, da se ne rani dlesna.

Da pridobimo otroke za nego zob, jim moramo razložiti, kako uničujoče vplivajo ostanki jedi med zobmi in kako je ugodno imeti čista usta in lepe zobke. Nikakor pa ne smemo strašiti otrok z bolečinami in še celo ne z zobnim zdravnikom.

Zobe čistimo na ta način, da drgnemo s ščetko od dlesne proti zobnemu vencu (kroni), nikakor pa ne vodoravno. Zobne paste in zobne vode niso nujno potrebne, vendar se lahko rabijo.

Na naraven način pa se čistijo zobje, ako otrok je trde reči, na pr. trd kruh, jabolka in sploh sadje, kar priporočamo zlasti po sladkih jedeh. S tem se pospešuje slina, ki je važna za prebavo in za okrepitev organizma.

Razen domače nege je treba z otrokom večkrat k zobnemu zdravniku, da mu pregleda zobe, in sicer že v tretjem letu, kadar začnejo zobje najbolj gniti.

(Nadaljevanje na strani 296.)

PREDNOSTI

PLINSKE KURJAVE

Kakor na križ pribita trpi vsaka gospodinja vse poletje ob štedilniku. Ni to prijetna reč, če je žena vsa razpotena in mora kuhati. Že na poti s trga, odkoder je težko privlekla nabasano torbo živil, se je razznajila skoro do onemoglosti. Pravi «pekel» pa se šele prične. Skoro dobesedno bi to lahko dejali. Saj je vsaka gospodinja kakor za kazen priklenjena k štedilniku leto in dan.

Kako velikega pomena je zlasti v poletnih mesecih plinska kurjava, bo lahko vsaki gospodinjki povedala tista presrečna sosedka, ki v svoji kuhinji plinski štedilnik že uporablja. Kaj bi vsi tisti predsodki, da se s plinom človek lahko zastrupi, da plinovod in celotna naprava lahko eksplodira itd. To so predsodki, ki jih navajajo samo starokopitni ljudje. Gotovo so že pozabili na številne primere, ko se je včasih zadušila vsa družina po ogljikovem dvokisu, ker je bil zamašen dimnik. Takih nesreč bi lahko našteali več kakor pa zastrupitev s plinom. Tudi predsodek, da lahko plinska napeljava kar na celem eksplodira, ne drži. Moderni plinski aparati, štedilniki in peči so urejene tako praktično, da je vsaka eksplozija izključena, in sicer bolj izključena kakor možnost, da se vname dimnik pri navadnem štedilniku.

Ogromne prednosti, ki jih ima plinska kurjava, si bolj in bolj osvajajo srca vseh praktičnih gospodinj. Plinski kuhalnik pospešuje snago in prihrani s tem mnogo dela in truda. Na plinskem štedilniku lahko brez vsakih dolgotrajnih priprav in jeze takoj zakurimo. Jakost plamena lahko uravnamo po želji, in ko je uravnana, greje enakomerno. Pri navadnem štedilniku pa je prav velika umetnost, vzdržati vročino ognja trajno na eni in isti višini. Ko je ob navadnem štedilniku zaključen prvi del «pekla», se prične drugi, t. j. pomivanje posode. Z velikim trudom in ob ogromni porabi vode in časa se osnaži vsa sajasta posoda. Pri uporabi plina to odpade, lonci ostanejo namreč po končani kuhi čisti in brez saj. Zaradi tega je tudi vsa kuhinja mnogo bolj čista. — Plin zagori hitro in ob vsakem času, medtem ko moramo pri navadnem ognjišču čakati po pol ure, preden se plamen razgori in štedilnik ogreje. Kadar pa ognja ne potrebujemo več, zasučemo pri plinskem štedilniku z eno samo kretnjo petelina in plamen je ugasnjen, pri navadnem štedilniku pa gori kurivo do konca brez vsake koristi.

Kaj bi dalje naštevali vse prednosti plina! Vsaka gospodinja naj se spomni samo na številne senčne strani navadnega štedilnika, ki pri plinskem kuhalniku domala vse odpadejo, potem ji bo odločitev lahka.

Braziljci

odstranjujejo strup iz svoje hrane. Nihče bi se ne upal uporabljati Maniok, ki spada med najvažnejše tropične hrane, preden bi mu ne odvzel strupenih snovi. Tudi Kajú-marona, priljubljen braziljski sadež, ima strup v sebi, ki se pa pri praženju izgubi. Kako je torej z zrnato kavo?

Kofeina, ki ga je okroglo 12 g v kilogramu kave, ne moremo izločiti iz kavnega zrna s praženjem. Mnogi ljudje ne prenesejo kofeina, ker jim povzroča nemirno spanje, vpliva na srce, živce in ledvice. Tem prijateljem kave napravi popolnoma neškodljiva kofeina prosta kava Hag zopet veselje do pitja kave. Kava Hag je najfinejša prava zrnata kava, neprekosljiva v okusu in aromi, razen tega pa brez čisto neprijetnega, razdražljivega delovanja kofeina. Izredno pa ugaja kava Hag tudi, če je pripravljena na turški način. Že prvi poskus Vas o tem prepriča. Kava Hag se dobiva v vseh boljših trgovinah, servira se pa tudi v hotelih in kavarnah.

Stalni zobje.

Odrasel človek ima v obeh čeljustih 32 zob, ki tvorijo celoto. Če manjka en zob, je to prav tako, kakor če manjka en zob pri zobčastem kolesu.

Stalno zobovje delimo na 2 velika sekalca, 2 mala sekalca, 2 podočnike, 4 male kočnike in 6 velikih kočnikov, in sicer v vsaki čeljusti.

Vsak zob ima na zunaj zobni venec (krono), v čeljusti korenino (nekateri tudi po več), v korenini kanal in v kanalu živec in krvno žilo.

Živec in krvna žila sta v neposredni zvezi z živci in žilami glave. Tako si lahko razlagamo različna trganja v licu (nevralgije). O tem bomo pozneje govorili.

V zgornji čeljusti ima prvih 6 zob (sekalci in podočniki) po eno korenino, mali kočniki po eno ali dve in veliki kočniki po tri korenine. V spodnji čeljusti ima prvih 10 zob (sekalci, podočniki, mali kočniki) po eno korenino, veliki kočniki pa po dve. Modrostni zobje imajo različno število korenin (po eno do pet). V vsaki korenini je po en živec, zobje z več koreninami imajo torej po več živcev. Živec je na vходу v kanal zelo tenek in postane debelejši proti zobnemu vencu, a kjer sta 2 ali 3 živci, se združijo v zobnem vencu v obliki kapice.

Pri zobeh z eno korenino so korenine večinoma ravne, pri zobeh z več koreninami pa lahno zavite.

Bolezni zob in njih začetek.

Začnimo najprej z gnitjem zoba. Kakor nastane z delovanjem kislin gnitje zob pri otroškem zobovju,

tako nastane tudi pri stalnem zobovju. Zob dobi majhno luknjico, ki se sčasoma poveča, dokler se zob ne začne oglašati na gorko ali na mrzlo. Lahko pa ostane tudi miren, in gnitje napreduje, dokler popolnoma ne uniči zoba. Samo zob z živim živcem se oglasi na mrzlo. Če se luknjica takoj plombira, se gnitje ustavi in se tako ohrani živ zob, ki je veliko več vreden kakor zob brez živca. Pri neplombiranem zobu napreduje gnitje in pride do živca. Živec se inficira (zastrupi) od gnitja in se vname. Bolečine so neznosne, najhujše so ponoči. Hujših bolečin ni. Noči so dolge in nobeno zdravilo jih ne more popolnoma odpraviti. Ako pridete v takem stanju k zobnemu zdravniku, boste v kratkem času rešeni neznosnih bolečin, ker dobite zdravilo v obliki vložka, ki uniči bolni živec. Bolečine včasih ne prenehajo takoj, po dveh ali več urah pa gotovo. Med tem časom pa jih je mogoče olajšati s praški proti bolečinam, kakor smo že prej pripomnili.

Ko pridete drugič, bo živec že popolnoma mrtev in ga bo zobni zdravnik lahko brez bolečin iz kanala potegnil in plombiral korenino, zob pa potem takoj ali pozneje. Ne zadostuje torej, če se samo živec umori, ampak ga je treba odstraniti iz korenine in korenino dobro zapreti, da se prepreči gnitje. Na takšen zob potem lahko pride krona ali umeten zob na vijak.

(Dalje prihodnjič.)

Bakterije žive v prahu!

Radi tega ne boste kupili Vašega pudra za obraz nikoli iz odprtega soda, ker bi bilo to nehigijenično. Ravno tako nehigijenične so zaprašene milne luske. Te prenašajo prah in bakterije v perilo in spravljajo v nevarnost Vašo kožo. Higijenični ovoj Luxa Vas varuje od tega, ker daje poročstvo, da so nežne milne luske res čiste in da ostanejo čiste.

se ne prodaja nikoli
odprt, temveč vedno
samo v poznanem
modrem ovoju

LxJ 1-32

za pranje volne in svile

J. J.:

Vrtnarska dela meseca julija in avgusta

V mesecih juliju in avgustu vrt ob suši ne sme stradati vode (več o škropljenju glej v navodilih za mesec junij). Zemlja mora biti zrahljana in očiščena vsakega plevela. Sadike morajo biti obsute.

Prve dni meseca julija sejemo endivijo za zgodnjo (jesensko) uporabo, ako tega nismo storili že junija meseca. V drugi polovici julija in prve dni avgusta pa sejemo endivijo za vzimovanje (več o vrstah endivije glej v junijski številki). V drugi polovici avgusta sejemo tudi motovilec za jesensko uporabo, motovilec za spomlad pa šele pozneje.

Setve motovilca in endivije moramo pokriti s slamo, slamnjacami, travo, starimi cunjami itd. ter paziti, da so enakomerno vlažne. Ko setve ozelenijo, jih pa razkrijemo. Posebno motovilec drugače ne rase. Ljudje pa zvrčajo krivdo na seme in se jezijo na trgovca s semeni. Motovilec sejemo na gosto in ga redčimo sproti

z nabiranjem. Tudi endivijo priporočamo sejati na gosto, posebno ob suhem vremenu, ker ne pride vse seme do rasti.

S setvijo špinata nadaljujemo po potrebi v obeh mesecih. V drugi polovici julija in prve dni avgusta sejemo repo in redkev. Obe semeni sejmo zelo na redko. Pregoste setve moramo takoj razredčiti. Vsaka rastlina mora imeti 2 do 3 dm² prostora (za 2 do 3 dlani). Redkev imamo belo in črno. Prva je zgodnejša in manj močna. Črna je poznejša, močnejša in posebno za vzimovanje (za uporabo pozimi in spomladi) priporočljiva.

Julija meseca sejemo tudi mačeha, potočnice itd. za spomladansko uporabo.

Zgodnji krompir je zrel. Izkopljemo ga, zemljo pa prekopljemo in porabimo za drugo setev ali nasade. Zrele so tudi vrtni čebulnice: čebula, šalotke in česen, na kar kaže ovenelo zelenje. Čebule in čebulice izpulimo in posušimo z zelenjem vred za nekaj dni na solncu, nato pa spletemo v kite in shranimo na suhem prostoru.

Meseca avgusta sejemo tudi kapusnice (zelje, karfiole ali cvetačo, ohrovt) za zgodnjo spomladansko uporabo. Rastline presadimo, ko dorasejo, na stalno mesto na vrtu v podolgovate jarke, ki gredo zaradi burje najbolje od juga proti severu. Na zimo jih pa

OKUSNA, OSVEŽUJOČA PIJAČA JE HLADNA OVOMALTINE

Za otroke in odrasle je prava dobrota, ako more telo, izčrpano od vročine, s skodelico Ovomaltine nadomestiti izgubljeno vodo. Hladna Ovomaltine gasi žejo, osvežuje in nadomešča izgubljene moči.

Hladna Ovomaltine se lahko in hitro pripravi v čaši Ovomix, ki je nalašč v ta namen narejena. Ta čaša ima tudi to prednost, da je v njej pripravljena Ovomaltine veliko okusnejša.

Čaša Ovomix se dobiva povsod, kjer prodajajo Ovomaltine, po Din 15.—

V vročem poletnem času se lahko uživa Ovomaltine ne samo za zajtrk in južino, ampak ohlajena na ledu ali v vodi tudi ves dan kot osvežujoča pijača.

Dr. A. WANDER, d. d., Zagreb.

zasujemo z zemljo. Ako zima ni prav huda, jim mraz ne škoduje in začnejo rasti dalje že prav zgodaj spomladi. Na ta način so vzgojene kapusnice, ki prihajajo k nam zgodaj na trg, in bi lahko ostalo precej denarja, ki ga izdajemo vsako leto zanje, doma. Vsaj poklicni vrtnarji bi se morali za stvar zanimati.

Paradižnike privezujemo in pinciramo (odstranjujemo vršičke, ki bi več ne prinesli sadu).

Trte, ki jih poganjajo vrtno jagode, odstranjujemo sproti. Pustimo jih samo toliko, kolikor hočemo imeti mladih rastlin, ki se razvijajo kraj vsake trte po ena. Te rastline pa potem, ko so pognale korenine (avgusta), presadimo na stalno mesto.

Nabirajmo seme odcvetelih cvetic, ga posušimo ter shranimo za spomladansko uporabo!

(Nadaljevanje.)

Starec je pobesnel. Divje je udaril z nogo ob tla in dvignil pest, kakor bi jo hotel udariti. Potem je kriknil, tresoč se od jeze:

«Še se ti hoče greha, nesnaga! Stran! Proč iz naše hiše!» Zgrabil je nečakinjo in jo pehnil skozi vrata.

Hana se je opotekla, toda vdala se ni. V nji se je prebudila vsa kri in zavrela v bes in gnev.

«Če je ljubezen greh,» je kriknila, «potem se mi ga še hoče. Še, še mi ga ni dovolj.»

«Vlačuga!» je zatulil starec in pljunil za njo. «Hudič te je obsedel. Njegova dekla si. Toda jaz te bom pregnal odtod, tudi če si z verigo prikovana.»

«Nikoli!» je siknila Hana in izgnila na dvorišče.

Starec je pobral svoj denar in ga zopet vtekel v žep. Tresel se je od razburjenja in komaj se je privlekel do Malke, ki je sedela v izbi in šivala. Sedel ji je nasproti in ni mogel izpregovoriti.

«Kaj vam je, stric?» se je prestrašila Malka. «Ali vam je slabo?»

«Še huje je», je izjecljal Luka. «Hudič se je vgnezdil v naši hiši. Razrušil jo bo.»

Za negovanje obraza

potrebujete na vsak način

ISLA SCHLAMM

naravni radioaktivni mulj (glen) iz kopališča v Ischlu za obkladke na obrazu. Odpravlja gube in pomlaja uvelo kožo. Preprosta uporaba po navodilu, ki je priloženo vsakemu ovitku. Dobiva se v vseh trgovinah te stroke.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

«O Bog!» je kriknila žena, «kaj se je zgodilo?»

«Ali si res slepa in gluha,» je vprašal starec, «da ne vidiš in ne slišiš, kar čivkajo že vrabci na strehi? Tudi ti si kriva, da je tako.»

«Kaj je? Kako?» je trepetaje vprašala Malka.

«Ali ne vidiš Hane?» Ne vidiš peg na njenem obrazu? Ne vidiš njenega telesa?» je dejal Luka.

«Hane?» je ostrmela Malka.

«Da, Hane!» je pritrdil starec. «Le pogledj jo!»

«Morda se pa le motite, stric?» je podvomila Malka. «Jaz nisem opazila.»

«Dejal sem, da si slepa,» je ugovarjal stric. «Moški sem, pa vendar vidim. Že davno sem videl.»

«Pa s kom?» je vprašala Malka. «Z nikomer ne govori. Nikamor ne gre.»

«To je tisto!» je zamrmral Luka.

«Kaj?» je vprašala Malka in se zagledala v starčev od zadrege in od bolečine izmučeni obraz.

«Mislim...» je zajeceljal starec, »da je v hiši, da je... pri nas.»

«Pri nas?» se je začudila Malka. «To ni mogoče. Kdo naj bi bil? Hlapec? Ne, ne, star je in grd. Tako daleč se ni izpozabila.»

«Premisli! In če nečeš, da bo zlo še večje, pregovori Luda, da jo spravi iz hiše. In iz vasi. Povedal sem!» je dejal razburjeno in odkreval iz sobe.

«On?» je kriknila Malka in strašna slutnja ji je zaprla sapo, jo zagrabila za srce. Toda zdela se ji je preveč grozna, da bi ji mogla verjeti.

«Ne, ne,» je podvomila, «Moti se. Star je in vidi strahove. — Luda in Hana?» je preudarila in zmajala z glavo. «Saj se mu sanja, sanja.» A kljub temu ni bila mirna. «In ko bi bilo vendarle?» je pomislila. «Prepričati se moram. Govoriti moram z njo,» je sklenila in jo šla iskat.

Našla jo je na vrtu in jo poklicala. Nerada in v zadregi je prišla Hana in ni se ji upala pogledati v oči. Bojazen, da jo je stric izdal, ji je poledenela kri in misli. Sestra jo je gledala in, kakor da se je prebudila iz dolge slepote, je spoznala, da ji starec ni lagal, da je govoril resnico.

«Hana,» je izpregovorila z negotovim, tresočim se glasom, «kaj je s teboj?»

«Kaj?» je skomignila Hana z rameni, «To je, kar je. Saj vidiš.»

«Torej je res!» se je prestrašila Malka.

«Rekla sem,» je odgovorila Hana.

Mučen in dolgoτραjen molk je presekala njun razgovor.

«O Bog!» je vzkliknila naposled Malka. «Kako si mogla? Kako?»

Hana je skomignila z rameni in ni odgovorila.

KOLIKO TISOČ ŽEN JE SREČNIH RADI SVOJE LEPOTE.

Za ženo ni nič neprijetnejšega, kakor če ima obraz poln mozoljev, ogrcev, rdečico in druge neprijetne znake nečiste kože.

Zato skrbi vsaka pametna žena za odpravljanje teh napak.

Nečisti koži je največkrat vzrok slaba prebava, zaprtje, ki povzroča, da se v telesu nabirajo slabe snovi. Te so večkrat vzrok zelo škodljivim telesnim strupom, ki spravijo v nered človeški notranji ustroj.

Zato skrbite za čiščenje slabe krvi!

„PLANINKA“-čaj čisti in osvežuje kri, jo razredča, odpravlja vse tuje snovi in bolezenske klice iz telesa. Zato se Vam priporoča, da stalno uporabljate za zdravljenje „PLANINKA“-čaj, ki je sestavljen iz izbranih planinskih zelišč. Dobiva se v lekarnah. Odklanjajte ponaredbe in zahtevajte samo „PLANINKA“-čaj Bahovec v plombiranih zavitkih in s proizvajalčevim napisom:

Lekarna
Mr. ph. L. BAHOVEC
LJUBLJANA.

ORAHOL

ščiti polt pred škodljivim učinkom solnca in zraka. Ne preprečuje samo boleznih opeklin, temveč tudi poškodovanje kožnega pigmenta. Solnčne pege izostanejo popolnoma, pigment potemni, vsa polt pa posane zdrava in bakrenorjave barve.

Pri kupovanju je treba paziti. Obstoji samo en ORAHOL tvornice RAVE. Cena steklenice Din 6.—, dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

«S kom si?» je vprašala sestra potem in uprla svoje oči v Hano, kakor bi ji hotela s pogledom prodreti v dušo, ji iztrgati njeno skrivnost.

A Hana ni odgovorila.

«Sestra sem ti,» je silila Malka, «vsaj meni bi lahko zaupala.»

Toda Hana se ni dala pregovoriti. Nemo je strmela predse in iz njenih ust ni bilo besede.

Tedaj se je v Malki iznova prebudila ona grozna slutnja. Udarila je v njeno dušo in jo preklala na dvoje kakor strela krhko drevo. Le z največjim premagovanjem in zatajevanjem je vprašala:

«Si z njim?»

To, kar gotovo potrebujete, je **SPALNI FOTELJ**

Po naročilu ga izdelam v vsaki širini

RUDOLF SEVER
Ljubljana, Marijin trg št. 2

Dobro toaletno milo

ne sme samo prijetno dišati, temveč mora tudi po svojih sestavinah v medicinskem smislu delovati očiščujoče na kožo. Samo tako lahko koristi pri negovanju telesa. Prav zato so Fellerjeva Elsa-mila zdrava in lepota tako cenjena. Omot s 5 vrstami mila za 52 Din se dobiva brez nadaljnjih stroškov pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 280, savska banovina.

DENAR.

Denar je zakonito menjalno sredstvo. Njegovo zbirališče in razhodišče so denarni zavodi. Ti so posredovalci med bogatimi in revnimi, so regulatorji denarnega prometa, so podporniki domačega gospodarstva, obrti, trgovine in industrije.

Zato ne odteguj denarja denarnim zavodom! Ne dvigaj ga po nepotrebnem! Ne kupuj stvari, ki jih nujno ne potrebuješ! Ne zapravljaj denarja iz strahu, da bi izgubil veljavo! Ne drži denarja doma in ne skrivaj ga! Z vsem tem škoduješ sebi in drugim. Zgubo imaš na obrestih in podpiraš gospodarsko krizo, ki tepe tudi tebe.

Dinar veljave ne bo izgubil. Inflacije ne bo! Bodi torej pameten! Ne daj se begati! Varčuj in nalagaj denar v denarne zavode!

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani izplačuje nove vloge, naložene od 15. maja letos naprej, brez zadržka in v vsakem znesku ter jih obrestuje po običajni obrestni meri. Prav tako tudi njena podružnica na Miklošičevi cesti 13.

«S kom?» je vprašala Hana, kakor da ni razumela njene misli.

«Z njim, z Ludom...» je izdala iz sebe Malka in zaihtela.

Hana se je potuhnila in, kakor da je ogorčena nad to obdolžitvijo, dejala jezno in sirovo:

«Noriš, ali si že znorela?»

«Torej ni res?» je vzkliknila Malka pomirjeno in olajšano in nehala ihteti. Pogledala je sestro kakor začuden otrok in čuvstvo sramu in kesanja ji je napolnilo dušo.

«Norica!» je siknila Hana ogorčeno in prezirljivo.

«Oprostil» je prosila sestra.

«Naj ti oprostí on», se je zadržala Hana. «Sramuj se, da si upaš dolžiti svojega lastnega moža!»

«Saj nisem hotela», se je opravičevala Malka. «Prišlo mi je v glavo, da sama ne vem, kako in zakaj. Nekaj mi je reklo, kakor da bi bilo tako, in sem vprašala.»

«Tisto nekaj je bil stric», je rekla Hana. «Njemu se sanja in blede pri belem dnevu. Star je in neumen. Strahove vidi in ne ve, kaj bi.»

In zopet je zavladal med njima mučen molk.

«Le zakaj mi ne zaupaš?» je vprašala naposled Malka. «Lahko bi mi povedala, s kom si. Dvema bi bilo laže.»

(Dalje prihodnjič.)

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68.—, za pol leta Din 35.—, za četrt leta Din 18.—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2.—. Posamezna številka stane Din 5.—, krojna priloga Din 2.—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Rija Podkrajškova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/L.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavniki Miroslav Ambrožič).

MLADE MATERE!

Zdravje in razvoj svojega dojenčka boste najbolje pospeševale, če ga hranite z znanim Krompecherjevim redilnim sredstvom

ZAMAKO.

Prيرهjen je na poseben način iz najboljšega gorskega **ovsa** in ima v sebi vse njegove redilne snovi in vitamine. Odlično sredstvo za umetno hrano in za čas, ko odstavljate otroka od prsi.

Izvolite zahtevati knjižico o negi in prehrani dojenčka, ki Vam jo pošlje brezplačno in poštne prosto glavno zastopstvo za kraljevino Jugoslavijo:

Higijenski farmacevtski laboratorij „PARACELSUS“ k. d. Zagreb 3.

SKRIVNOST MOJE MLADOSTNE LEPOTE.

krajšem času zavidno bujnost, obilno in trdost. Din 65 —.

Crème Rose Centifolia, najidealnejša francoska suha krema. Daje temnorjavo ljubko in nežno polt. Če jo redno uporabljate, izginejo vse nečistosti, obraz pa postane mladosten, svež in mikaven do pozne starosti. Potrebna vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminko, za zabave, ples in promenado. Din 40 —, srednji lonček Din 18 —.

Gold Cream, originalna angleška radioaktivna masna nočna lanolinska krema, ki prodira v vse znojnice in s tem varuje in z vsakim dnem bolj pomlaja obraz. Odpravlja čudovito hitro grbanec in gube pod oči in na senclih, pa bi zato moral biti na toaletni mizici vsake moderne dame. Din 42 —, srednji lonček Din 22 —.

Vaša lica bodo samo tedaj nežna in polna mladostnega čara in svežosti, kadar boste uporabljali naše znamenite biološke pomočke za dovršeno nego polti.

Lait „Odalisques“ pour les Muscles, z najdragocenejših bioloških olj za ohranitev in okrepitev obraza in za popolno odpravljanje znojnic in nagubane kože. Din 74 —, srednja steklenička Din 25 —.

Mugetta lotion odpravi čez noč vse solnčne pege in rumene in rdeče lise. Din 30 —.

Kapljice Thto odpravijo v osmih dneh tetovirano kožo, bradavice, madeže in pege. Din 60 —.

Gumaste nogavice morajo nositi vsi, ki trpe na krticah (zabreklih žilah no gah), oteklinah, revmatičnih boleznih itd. Gumaste nogavice ne dajo nogi samo lepe in graciozne oblike, ampak odpravijo tudi vse bolečine in vsako otekanje. Par nogavic od Din 110 — naprej.

Lepe oble, polne prsi so kras vsake žene. Najsi bodo prsi še tako mlahave in viseče, dobe, če uporabljate **Lait de Juno**, v naj-

„CENTIFOLIA“, parfumerija, Zagreb, Jurišićeva 8. Zahtevajte brezplačne ilustrirane cenike!

Vsakdo nosi čevlje, če pa **je** kupil Jara čevlje, je **zadovoljen** zaradi lepe oblike in nizke cene

ČEVLJI

ZNAMKE

Jara

so nenadkriljivi.

PRODAJALNA:
LJUBLJANA, Sv. Petra c. št. 20
TOVARNA ČEVLJEV znamke **JARA**
I. RAZBORŠEK — TRZIC

*nošenega sledu več
o zobnem kamnu
odkar uporabljate*

SARGov

KALODONT